

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

GÖÇ YAŞAMIŞ BİREYLERDE SOMATİK BELİRTİLER İLE EVLİLİK DOYUMU
VE KÜLTÜRLENME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Buğra YERLİKAYA

Lefkoşa
Ocak, 2022

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**GÖÇ YAŞAMIŞ BİREYLERDE SOMATİK BELİRTİLER İLE EVLİLİK DOYUMU VE
KÜLTÜRLENME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Buğra YERLİKAYA

Tez Danışmanı

Dr. Bingül SUBAŞI

Lefkoşa
Ocak, 2022

Onay

Mehmet Buğra YERLİKAYA tarafından hazırlanan “göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı bu çalışma, gün/ay/yıl tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
Jüri Başkanı:	Dr. Ayhan ÇAKICI EŞ
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ
Danışman:	Dr. Bingül SUBAŞI

Anabilim/ Anasanat Dalı Başkanı Onayı

...../...../20...

Doç.Dr. Meryem KARAAZİZ

Ünvan, Ad-Soyad

Anabilim/Anasanat Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

...../...../ 20...

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer

Enstitü Müdürü

Etik İkelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Mehmet Buğra YERLİKAYA

18/01/2022

Teşekkür

Tez sürecim boyunca gerçek bir emek ve sorumlulukla hazırlamış olduğum yüksek lisans tezimi bitirmenin mutluluğunu ve bir o kadar da heyecanını yaşıyorum.

Çalışmamda bana yol gösteren ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve yüksek lisans öğrencisinin yeterliliğini göstermesine olanak tanıyan sevgili hocam Dr. Bingül SUBAŞI'na teşekkür ederim. Aynı zamanda yüksek lisans eğitimimin başından itibaren bizlere her zaman kaliteli bir eğitim sunan Prof. Dr. Mehmet ÇAKICI'ya teşekkürü borç bilirim.

Tez izleme komitemde yer alarak önemli eleştirileri ile tezime yön veren değerli hocalarıma teşekkür ediyorum.

Hayatım boyunca bana her zaman destek olan her zaman yanımda olan anne ve babama teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet Buğra YERLİKAYA

Öz**Göç Yaşamış Bireylerde Somatik Belirtiler İle Evlilik Doyumu ve Kültürlenme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi****Mehmet Buğra Yerlikaya****Yüksek Lisans Klinik Psikoloji Anabilim Dalı****01-2022, 71 sayfa**

Teknolojik ilerlemeler ile birlikte insanların isteklerindeki, çalışma yerlerindeki ve ulaşım seçeneklerindeki genişlemenin bir sonucu olarak çok ulusluluk ve çeşitlilik kültürülük ortaya çıkmıştır. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma, ilişkisel tarama modeli ile desenlenmiş betimsel bir araştırmadır. Bu araştırmanın evreni 2020-2021 yılı içerisinde halen evli bireylerden oluşturulmuştur. Araştırmanın örneklemini ise Gelişigüzel örneklem yöntemiyle seçilen 18 yaş ve üzeri 350 evli katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmaya seçkisiz örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların kişisel bilgilerini belirlemek için hazırlanan Sosyo-demografik form ile birlikte Somatizasyon Ölçeği (SÖ), Evlilik Yaşam Ölçeği (EYÖ) ve Kültürlenme Ölçeği (KÖ) veri toplama aracı olarak kullanmıştır. Araştırma sonucunda somatizasyon ve evlilik yaşam doyum düzeyinin cinsiyete göre değiştiği tespit edilmiştir. Kadınların somatizasyon ve evlilik yaşam ölçeği düzeyinin erkeklerden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bir diğer önemli bulgusunda somatizasyon ile evlilik yaşam doyum, entegrasyon, ayrılma, asimilasyon, marjinalleşme ve kültürlenme düzeyi arasında düşük düzeyde anlamlı olmayan bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu program kapsamında göç etmiş evli kişilere kültürler tanıtılarak ve psikososyal destek hizmetleri sunulması destek olunacaktır. Ayrıca toplumla bütünleşmeleri ve kendileri gibi evli olan diğer bireylerle etkileşimleri sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Somatik Belirtiler, Evlilik, Kültür

Abstract

Investigation Of The Relationship Between Somatic Symptoms, Marriage Satisfaction And Culturation In Immigrant Individuals

Mehmet Buğra Yerlikaya

MA, Department of Clinical Psychology

01-2022, 71 pages

Multinationality and diversity and multiculturalism have emerged as a result of the expansion in people's desires, workplaces and transportation options, along with technological advances. It is aimed to examine the relationship between somatic symptoms, marital satisfaction and acculturation in individuals who have migrated. This research is a descriptive research designed with the relational survey model. The universe of this research was composed of still married individuals in 2020-2021. The sample of the study consists of 350 married participants aged 18 and over, selected by random sampling method. It was determined by the convenient sampling method, which is one of the random sampling methods for the research. In the study, the Somatization Scale (SS), Marriage Life Scale (MLS) and Acculturation Scale (AS) were used as data collection tools together with the socio-demographic form prepared to determine the personal information of the participants. As a result of the research, it was determined that the level of somatization and marital life satisfaction differed according to gender. It was determined that women's somatization and marital life scale levels were significantly higher than men's. Another important finding of the study was that there was a low-level non-significant relationship between somatization and marital life satisfaction, integration, separation, assimilation, marginalization and acculturation. Within the scope of this program, married people who have migrated will be supported by introducing cultures and providing psychosocial support services. In addition, they should be integrated into the society and interact with other married individuals like themselves.

Keywords: Migration, Somatic Symptoms, Marriage, Culture

İçindekiler

Onay	Error! Bookmark not defined.
Etik İlkelere Uygunluk Beyanı	Error! Bookmark not defined.
Teşekkür.....	iii
Öz.....	iv
Abstract	v
Tablolar	viii
Kısaltmalar	ix

BÖLÜM I:

Giriş.....	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi	3
Araştırmanın Sınırlılıkları	3
Tanımlar	3

BÖLÜM II:

Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	5
Göç Kavramı	5
Göç Etmeye Sebep Olan Etmenler	6
Göç Kuramları	6
Somatizasyon Tanımı	9
Somatizasyon Tarihçesi	10
Somatizasyon Etiyolojisi	11
Somatizasyon Tanı ve Kriterleri	13
Evlilik Doyumu	14
Evlilik Kuramı İle Kuramsal Açıklamalar	15
Sosyal Biliş Kuramı	15
Sosyal Öğrenme Modeli	15
Bağlamsal Model	15
Evlilikte Yükleme Kuramı.....	16
Kültürlenme	17
Kültürlenme Grupları.....	17
Kültürlenme Stratejileri	18

İlgili Çalışmalar	21
-------------------------	----

BÖLÜM III:

Yöntem	23
Araştırmanın Modeli	23
Evren ve Örneklem	23
Veri Toplama Araçları	25
Sosyo-Demografik Bilgi Formu	25
Somatizasyon Ölçeği (SÖ)	25
Evlilik Yaşam Ölçeği (EYÖ)	26
Kültürlenme Ölçeği (KÖ)	26
Veri Toplanma Süreci	27
Veri Analizi	27

BÖLÜM IV:

Bulgular	29
----------------	----

BÖLÜM V:

Tartışma	37
----------------	----

BÖLÜM VI:

Sonuç ve Öneriler	40
Sonuçlar	40
Öneriler	40
Kaynakça	42
Ekler	50
Özgeçmiş	56
İntihal Rapor Oranı	59
Etik Kurul Raporu	60

Tablolar Dizini

Tablo 1. Katılımcıların Tanılayıcı Özelliklere Göre Dağılımı	24
Tablo 2. Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçeklerinden Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel Değerler	28
Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetine Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması	29
Tablo 4. Katılımcıların Yaşına Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması	30
Tablo 5. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması	32
Tablo 6. Katılımcıların Gelir Düzeyine Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması	34
Tablo 7. Katılımcıların Somatizasyon, Evlilik Yaşam ile Kültürlenme Puanları Arasındaki Korelasyonlar.....	36

Kısaltmalar

- EYÖ:** Evlilik Yaşam Ölçeği
KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KÖ: Kültürlenme Ölçeği
MMPI: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri
SÖ: Somatizasyon Ölçeği

BÖLÜM I: Giriş

Teknolojik ilerlemeler ile birlikte insanların isteklerindeki, çalışma yerlerindeki ve ulaşım seçeneklerindeki genişlemenin bir sonucu olarak çok ulusluluk ve çeşitlilik kültürülük ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, hemen hemen tüm toplumlar tek bir kültür, dil ve kimliğe dayalı yapılarını koruma yeteneğini kaybetmişlerdir. Berry' ye göre bu durum, insanların çeşitli nedenlerle ülkelerini terk etmeye zorlanmaları yani göç etmeleri gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Sığınma, şiddetten kaçınma, çalışma, eğitim ve turizmin yanı sıra günümüzde küreselleşmenin bir ürünü olan uluslararası ticaret ve siyasi etkileşimlerin de bireylerin başka ülkelere seyahat etme sebepleri olduğu belirtilmektedir. Berry' ye (2009) göre, tüm bu nedenlerin bir sonucu olarak, her gün artan sayıda birey göç yaşamakta ve bu da çeşitli etnik kökenlerden insan popülasyonlarını barındıran çok uluslu ülkelerin sayısında artışa neden olmaktadır. Çok uluslu ülkelerde göçü kabul eden insanlar, birlikte yaşamayı ve birbirine uyum sağlamayı kolaylaştıran stratejiler kullanmalıdır (Berry vd., 2006).

Yakın ilişkiler, insanın sosyal bir varlık olması nedeniyle yaşamın önemli bir unsurudur. Evlilik, genel olarak aile, akraba ve arkadaşlarla yetişkinlikte sıklıkla kurulan bu bağların en temel türlerinden biridir. İnsan hayatındaki mutluluğun kaynaklarından biri de bireylerin uzun süreli samimi bir ilişki içinde kalmasını sağlayan bu ilişki türüdür (Demir, 2014; Yeşiltepe, 2011). Evlilik, insanlar için bir doyum kaynağı olarak kendilerini iyi hissetmelerini sağlarken tam tersi etki yaparak psikolojik yıkıma sebep olup üzüntüye de neden olabilmektedir. İnsanların psikolojik yardım arama nedenlerinden biri de evlilikle birlikte gelen ve insanların hayatını büyük ölçüde etkileyebilen sıkıntılardır (Ovalı, 2010).

Kültürlerarası evlilikler hakkında Seshadri ve Knudson-Martin dört farklı ilişki yapısı belirlemiştir. Bu ilişki yapıları; entegre (kültürel farklılıkları bir araya getirerek ve birbirine harmanlayarak karşılayan), bir arada var olma (farklılıkları olumlu algılama ve kültürel farklılıkları koruma), tek yönlü asimilasyon (bir eşin diğerinin kültürüne benzemesi) ve çözümlenememiş (bireylerin ortaya çıkacaklarını bilmeden ve bir anlaşmazlık yaşamadan birbirlerinin farklılıklarıyla nasıl baş

edeceklerini bilememesi) şeklinde gruplandırılmıştır. Seshadri ve Knudson-Martin'e göre, kültürel farklılıkları aşan çiftler için "bir biz yaratmak", "kendi ortaklığımızı kurmak", "farklılıklarını olumlu bir çerçeveye oturtmak", "farklılıklarına saygı duymak ve esnek olmaya çalışmak", "diğer insanlarla tanışırken güvensizliklerinden dolayı birbirlerine destek olmak", "aile ve arkadaş gruplarında bir arada olmak" gibi evlilik sürdürme ve çatışmaları çözme yöntemleri oldukça önemlidir (Seshadri ve Martin, 2013). Bu ilişki içerisinde somatik belirtiler, evlilik doyumu ve kültürlenme düzeyleri arasındaki ilişkinin varlığının ve bu ilişkilerin özelliklerini ortaya konulması literatüre katkı sağlayacaktır. Bundan dolayı bu araştırmanın problem cümlesi somatik belirtiler, evlilik doyumu ve kültürlenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? şeklinde oluşturulmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın alt amaçları aşağıda yazılmıştır.

Alt Amaçlar

1. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler, evlilik doyumu ve kültürlenme düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler, evlilik doyumu ve kültürlenme düzeyleri yaşa göre farklılık göstermekte midir?
3. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler, evlilik doyumu ve kültürlenme düzeyleri eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
4. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler, evlilik doyumu ve kültürlenme düzeyleri gelir durumuna göre farklılık göstermekte midir?
5. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu düzeyleri arasında ilişki var mıdır?
6. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile kültürlenme düzeyleri arasında ilişki var mıdır?
7. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler evlilik doyumu düzeylerini yordamakta mıdır?

8. Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler kültürlenme düzeylerini yordamakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Günümüzde, tüm çağdaş uygarlıklar kültürel olarak çeşitlidir; herhangi bir modern toplulukta tek bir kültür, dil veya kimlik yoktur. Farklı kültürel gruplar arasında oluşan ilişkilerin çoğu, çok sayıda kültürel, dilsel veya dini yapıya sahip medeniyetler geliştiğinde ortaya çıkmaktadır (Berry, 2006). Bu bağlamda göçmenlerin kültürlenme stratejileri onların zihinsel davranış ve tutumlarını etkilemektedir ve bu süreç onların yerleştikleri kültürdeki kişilerle olan etkileşimlerinin temelini oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı bu çerçevede göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişkide bir farklılık olup olmadığını araştırmaktır. Alan yazında bu üç değişkenin beraber ele alınmadığı göz önünde bulundurulursa çalışmanın bu alanda ilk olması gelecekteki klinik psikoloji araştırmalarına bilgi vereceği ve aynı zamanda alan yazına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma örneklem açısından 18 yaş ve üzeri gönüllü bireylerle sınırlıdır.
2. Araştırma mekansal olarak, Kıbrıs'ta yaşayan yabancı uyruklu bireylerle sınırlıdır.
3. Araştırmaya katılımcıların Kişisel Bilgi Formundaki sorularla sınırlıdır.
4. Araştırma sonuçları Somatizasyon Ölçeği, Evlilik Yaşam Ölçeği ve Kültürlenme Ölçeği ile sınırlıdır.

Tanımlar

Göç: Ekonomik, sosyal veya siyasi nedenlerle birey ya da toplumların bir ülkeden diğerine, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim birimine yer değiştirmesi, taşınması, hicret etmesi olarak tanımlanmaktadır (tdk.gov.tr, 2015).

Kültür: Bir milletin olaylara bakış açısının bir sonucu olarak zaman içinde ortaya çıkan değerleri olarak tanımlanmaktadır (Topçu, 2015).

Somatizasyon: Somatizasyon kavramı “kişinin biyolojik sebeplerden kaynaklanmayan fiziksel belirtileri deneyimlemesi ve bu deneyimleri bir hastalıkla ilişkilendirerek tıbbi yardım arama eğilimi” olarak tanımlanmaktadır (Butcher, Mineka ve Hooley, 2013)

Evlilik Doyumu: Bireylerin evliliklerinden genel anlamda tatmin ve doyum hissetmeleri durumudur(Burr, 1970).

BÖLÜM II:

Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Göç Kavramı

İnsanlık tarihinin en önemli toplumsal gelişmelerinden biri göç olmuştur. Tarih boyunca insanlar kıtlık, çatışma, doğal afetler ve sağlık sorunları nedeniyle farklı yerleşim yerlerine göç etmek zorunda kalmışlardır. Göç sonrasında ise yaşanan stres, yalnızlık, ötekileştirme, damgalanma, pişmanlık, değersizlik ve dili anlamamanın bir sonucu olarak ortaya çıkan iletişim güçlükleri insanların ruh sağlığı sorunları yaşamalarına ortam hazırlamıştır (Başer, 2012).

Göç; bireysel sosyal koşullardan etkilenen, belirli bir süreç gerektiren ve olay odaklı olan uzun, karmaşık bir süreçten oluşmaktadır (Solgun ve Durat, 2021).

Kişinin alışkın olduğu çevresinden uzaklaşması, değersizlik, ötekileşme, yalnızlık, ailesinden ayrı kalma ve geride bıraktıkları için pişmanlık duyguları birey üzerinde derin etkiler yaratmaktadır. Ayrıca toplumsal beklentiler, beklentiler sonrası yaşanan hayal kırıklıkları ve sosyal çevrenin yetersizlikleri de ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Pekcan, 2015).

Bireylerin göçe uyum sağlamaları; tek başlarına mı yoksa aileleriyle birlikte mi göç ettikleri, yeni vatanlarının onları nasıl karşıladığı, yasal statüleri ve ekonomik koşullarından etkilenmektedir. Aynı kültür içinde (köyden kente gibi) göç eden kişiler bile kendilerini stresli ve yabancılaşmış hissedebilmektedirler. Göçten önce ve sonra sosyal bağlam ve sosyal destek gibi koruyucu unsurların yokluğu, patojenler olarak hareket ederek ruh sağlığının bozulma olasılığını arttırmaktadır. Bireylerin kişilik özellikleri, kültürleri, bireysel istekleri, oynadıkları rollere ilişkin performansları ve inançları ruh sağlıkları üzerinde etkilidir (Bhugra ve Becker, 2004).

Göç; bireylerin, toplulukların, nesnelere, kültürel, etik ve estetik uygulamaların kaybı da dahil olmak üzere birçok kayıp deneyimine dayanmaktadır. Bağlanma kuramına göre göçmen kuşağı kendileri için hayatı kolaylaştıran yeni bir kimliğe bürünmektedir. Kayıp ve melankoli sıklıkla göçün klinik bakış açısıyla ilişkilidir ve stres, travma, depresyon ve diğer semptomlarla sonuçlanmaktadır (Bacigalupe ve Camara, 2012). Bowlby'ye (1980) göre yas, sevilen birinin kaybına

verilen psikolojik bir tepkidir ve klinisyenlerin göçmenleri bu bağlamda değerlendirmesi gerekmektedir.

Göç Etmeye Sebep Olan Etmenler

Göç, insanlık tarihi kadar eski bir olgu olmasına rağmen hızı ve özü son yıllarda değişmiştir. Özellikle küreselleşmenin bir sonucu olarak dünya genelinde göç hareketlerinde artış görülmektedir. Geçmişte olduğu gibi, doğu ve batı arasındaki yaşam koşullarındaki büyük eşitsizlik doğudan batıya göçü tetiklemektedir. Doğu-batı dışında göç, çeşitli yönlerde ve çeşitli nedenlerle gerçekleşebilmektedir. Bunlar doğal, politik, sosyal ve ekonomik olmak üzere dört kategoride sınıflandırılmaktadır (Bilen, 2018).

Günümüz dünyasında siyasi düşünceler, büyük göç hareketlerinin önemli bir belirleyicisi haline gelmiştir. İnsanlar siyasi zulme, ayrımcılığa veya insan hakları ihlallerine maruz kaldıklarında yaşadıkları yeri terk etmek zorunda kalmaktadır. Savaşın ve iç sorunların neden olduğu şiddet, göçteki büyük artışın nedenlerinden biridir. Fizikselden psikolojiğe kadar çok çeşitli şiddet biçimlerine yol açan bu savaşlar ve iç çatışmalar, bireyleri temel ve psikolojik gereksinimlerinden yoksun bırakarak psikolojik yıkıma neden olmaktadır (Çağlayan, 2011).

Göç Kuramları

Brener teoreminde de belirtildiği gibi, göç ve zorunlu göçün çocuklar ve dolayısıyla yetişkinler üzerinde çeşitli etkileri vardır. Bronfen Brener, iş dağılımının ortak olduğu bir toplumda büyüyen bir çocuğu kavramlaştırmaktadır. Brener'in makro-ekolojik kuramının merkezlerinin birbirleriyle etkileşimi ve bunların çocukla doğrudan bağlantısı, sosyo-psikolojik bir makro bakış açısıyla sonuçlanmaktadır (Bronfenbrener, 1991).

Bireylerin büyük ölçüde etkilendiği göç kavramı, çeşitli ideolojilerin topluma bir maliyeti haline gelmesine neden olmuştur. Ravenstein'in Göç Kanunları, William Farr'ın fikirleriyle çelişen bir yol izlemektedir. Farr'a göre göç, tüm yasaları ve tüm kuralları göz ardı etmektedir. Ravenstein'in işi, geniş göçmenlik yasalarının ne olduğunu bulmaktır. Ona göre kısa mesafeli göçler en yaygın olanıdır (Ravenstein, 1885). Uzun mesafeli göç daha az yaygındır. 1871 ve 1881'de Ravenstein İngiltere'de

bir araştırma yapmış ve yedi göçmenlik kuralı keşfetmiştir. İlk olarak 1885'te yayımlanan bu önemli çalışma, göçle ilgili ilk kaynaktır ve bu nedenle sonraki düşünürler için bir temel oluşturmuştur. Bu teoride sanayileşme ve kentleşme temalarına odaklanılmaktadır. Sanayileşmenin bir sonucu olarak iş olanakları artmış, ulaşım hızla gelişmiş ve büyük bir nüfusu etkilemiştir. Dolayısıyla, insanlar göç etmeye başlamıştır. Ravenstein, sunduğu yedi göç fikrinin her birini açıklayarak tartışmaya açmıştır. Bahsedilen göç kanunları ise şu şekildedir(Ravenstein, 1885).

Göç ve mesafe: Göçmenler genellikle kısa bir mesafede göç etmektedir. Bu durum göç edilen yerde göç dalgalarına neden olmaktadır. Gelişmekte olan sanayi bölgelerindeki nüfus yoğunluğu göçün boyutunu belirlemektedir (Ravenstein, 1885).

Göç ve basamakları: Ekonomi ticaret ve sanayileşme ile birlikte büyüdükçe, şehrin etkrafındaki bireyler şehre çekilmektedir. Kentin kenar mahallelerindeki düşük nüfus yoğunluğunu kırsal alanlardan gelen göçmenler oluşturmaktadır. Bu göçmenler buldukları yerden ayrıldığında, ortaya çıkan seyreltme yakın bölgelerden gelen göçmenler tarafından doldurulacaktır. Şehri tanıdıkça ve faydalarını keşfettikçe göç ülke geneline yayılacaktır. Ravenstein'a göre göç bir adımdır. Boşlukları çevre bölgelerden gelen göçmenler doldurmaktadır. Ravenstein'ın ikinci yasası birinciyi desteklemektedir (Ravenstein, 1889).

Yayılma ve emme süreci: Yayılma ve emme süreçleri, göç fikrinde tamamlayıcıdır. Bu prosedürlerin amacı aynıdır. Ravenstein'a göre göç olgusu bir amaç değildir. Ayrıca, insanların bu davranışı sadece göç etmek amacıyla yaptıklarına inanmamaktadır. Göçmenlerin amacı kentin artan ve yükselen refahından yararlanmaktır. Yayılma süreci bu arzu tarafından tetiklenmektedir. Endüstrinin büyümesi, göç yoluyla sağlanan işçilere ihtiyacı arttırmaktadır. Emilme süreci bu şekilde gerçekleşmektedir. Ravenstein, tüm bu nedenlerle yayılma ve emme süreçlerinin birlikte çalıştığına inanmaktadır (Ravenstein, 1889).

Göç zincirleri: Ravenstein'a göre göç, göç alan yerin de göç verdiği uzun vadeli bir olgudur. Sonuç olarak Ravenstein'a göre göç bir zincir halinde devam eden ve başladıktan sonra birbiri ardına gerçekleşen bir olaylar dizisidir (Ravenstein, 1876).

Doğrudan göç: Diğer dört kanundan farklı olarak bu kanun, uzun mesafeli ve kademesiz göçten bahsetmektedir. Göçmenler, ticaretin ve dolayısıyla

sanayileşmenin geliştiği yerlere yönelme eğilimindedir ve bu merkezler, uzun mesafeli göçlerin doğrudan hedefleridir(Ravenstein, 1876).

Ravenstein, ilk beş göç yasasında iki göçmenlik modelini analiz etmektedir. İlk model olan 'göç ve mesafe'de göç, yavaş yavaş, kısa mesafeler ve zincirler halinde sanayi ve ticaret merkezlerine doğru gerçekleşirken; ikinci model olan 'göç ve basamakları'nde göç, basamaksız ve yerleşik merkezlere doğru çok uzak mesafelerde gerçekleşmektedir. Tüm bu nedenlerle insanlar ticaret ve sanayinin geliştiği büyük şehirlere akın etmektedir (Ravenstein, 1876).

Kır kent yerleşimcileri farkı: Ravenstein'a göre kent sakinleri, kırsal bölgelerde yaşayanlara göre daha az göç etmektedir. Göçmenlerin şehirlere akını, halihazırda orada yaşayan az sayıda insanı yerinden etmektedir. Kırsal bölgelerde ikamet eden bireyler ise kırsal alanlardan kırsal alanlara yapılan göçlerde yerinden edilebilmektedir (Ravenstein, 1876).

Kadın erkek farkı: Ravenstein'in bu kanunu cinsiyetle ilgilidir. Bu kanuna göre kadınlar erkeklere göre daha yüksek oranda göç etmektedir. Erkekler, yapısal olarak daha sağlam oldukları için de kadınlara göre uzun mesafeli göçlerde daha aktif rol oynamaktadır (Ravenstein, 1876).

William Petersen, göçü ele alan bir diğer kuramcıdır. Petersen, tüm insanların aynı olduğu ve göçün tipik bir olay olduğu görüşüne katılmamıştır Temel sorusu ise şudur: "Eğer herkes aynıysa, neden bazı bireyler hareket ederken diğerleri hareket etmiyor?" . İtme ve çekme değişkenlerinin temel nedenleri Petersen tarafından incelenmiştir. Petersen, itici nedenlerin belirli bir süre içinde çekici nedenlere dönüşebileceğini belirterek, tarihsel döngünün uygunluğunu vurgulamıştır (Petersen, 1958). Ekonomi, Petersen için her zaman önemli bir husus olmuştur. Göçü anlamak için ekonomiyi analiz etmenin hayati olduğunu düşünmektedir. Çünkü ekonomik değişim her kesimden insanı etkilemekte ve farklı davranmalarına neden olmaktadır. Petersen, tüm bu bakış açılarına dayalı olarak beş farklı göç biçimi önermiştir (Petersen, 1955).

Faist'in göç kuramlarına yaklaşımı, ağ kuramının temelini oluşturma fikrine dayanmaktadır. Faist'in temel kaygısı, göçün uluslararası bileşeninin kalitesidir. Faist, bu bağlamda uluslararası göçlerin ürettiği haritalanmamış bir bölgeyi ifade

etmektedir. Uluslararası sosyal alanlar adı verilen yeni bir alanı tanıtmaktadır (Faist, 2000).

Bahsi geçen göç kuramlarında, göçün nicel ve nitel görüntüsünün yanı sıra göçe sebep olan nedenler üzerine yoğunlaşmıştır. Birçok kuram tarihten kopuk bir ekonomik yaklaşım kullanmıştır. Yaşanan göçler ise tarihsel açıdan göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir (Faist, 2012).

Her göçün kendine has özellikleri vardır. Dolayısıyla her göç kendine has özellikleri açısından incelenmeli ve disiplinler arası bir yaklaşımla gözlemlenmelidir. Günümüz göçleri başta olmak üzere birçok faktör göçü etkilemektedir. Göç ve göçmen etkileşimleri bağlamında bu faktörlerin sonuçları geniş bir bakış açısı gerektirmektedir. Ağ kuramı, göç ve göçmenlere yaklaşımıyla bu alandaki önceki kuramlardan farklılık göstermektedir (Faist, 2012).

Somatizasyon Tanımı

Somatizasyon, kişinin tıbbi bir delil olmaksızın fiziksel bir hastalığı olduğu algısını ve bu inançtan kaynaklanan davranışlarını ifade eden geniş bir kelimedir (Brodsky, 1984). Somatizasyon, patolojik bulgularla açıklanamayan bedensel rahatsızlık ve semptomlara sahip olma, bunları fiziksel hastalığa yükleme ve tıbbi bakım arama eğilimi olarak karakterize edilmektedir. Bu davranışın, kişisel olarak sıkıntı veren yaşam olayları ve durumlarının neden olduğu psikososyal strese tepki olarak geliştiği düşünülmektedir. Somatize hastalar sıklıkla rahatsızlıkları ile varsayılan kaynağı arasında nedensel bir ilişki kuramamakta ve bunu açıkça reddedebilmektedir, bu görüş dış gözlemcilerin bir varsayımını temsil etmektedir. Psikolojik bir tarzdan ziyade somatik bir şekilde yanıt verme olasılıkları daha yüksektir ve semptomlarını tıbbi tedavi gerektiren fiziksel bir rahatsızlığın belirtileri olarak yorumlama olasılıkları daha yüksektir (Brodsky, 1984; Lipowski, 1988).

"Somatizasyon" terimi, belirli bir durum veya tanı ile ilgili değildir. Klinik bir spektrum olarak kabul edilmektedir (Lipowski, 1988). Somatizasyon bozukluğu tanısı koymak için, semptomların öznel yoğunluğu ve kişinin hayatındaki değişiklikler (örneğin ilaç veya yaşam tarzı değişiklikleri) dahil olmak üzere bir takım kriterlerin karşılanması gerekmektedir (Sadock ve Sadock, 2000). Sonuç olarak somatizasyon fikrinin üç temel bileşenini değerlendirmek faydalı olacaktır.

Kişinin kendi bedeninde hissettiği tüm değişikliklerin sadece kendisi tarafından bilindiği bir deneyim bileşenidir. Bilişsel bileşen, vücudunda fark ettiği değişiklikleri nasıl yorumladığı, bu duyumlara ne yüklediği, semptomların birey için öznel önemi ve bu semptomlar hakkında aldığı yargılardan oluşmaktadır. Davranışsal bileşen, kişinin vücudundaki fiziksel değişiklikleri ve bu değişikliklere atfedilen yorumları, sözlü ve sözsüz eylem ve iletişimlerini içermektedir. Deneyimsel, bilişsel ve davranışsal olmak üzere üç ana bileşen açısından incelendiğinde, somatizasyon kavramının tanımına göre bedensel belirtileri olan kişiler, bu belirtileri ve kişisel deneyimlerini tehlikeli olarak görerek tıbbi ya da başka bakım aramaktadırlar (Lipowski, 1988).

Somatizasyon, bilinçli ya da bilinçsiz olarak beden dilinde kodlanmış iletişimdir. Bir saniye veya bir ömür boyu sürebilmektedir ve bazı insanlar bunu bir yaşam biçimi olarak kabul etmektedir (Sapira, 1985). Somatik semptomlara yapılan vurgu öncelikle hayatta kalma odaklıdır ve sağlık uyarı işaretleri dikkat çekmektedir. Somatizasyon, bir kişiyi bir hastalığın varlığı konusunda uyarmayı amaçlayan sistemdeki yanlış alarmı benzetilmektedir (Brodsky, 1984).

Somatizasyon Tarihçesi

Doktorlar somatize hastaların varlığından yüzyıllardır haberdardır. 18. yüzyılın sonuna kadar birbirinin yerine kullanılan "histeri", "hipokondriyazis" ve "melankoli" gibi terimlerle teşhis edilmiştir. Sydenham'ın 1682'de yayınlanan tezi, bu hastalarla ilgili tıbbi düşüncenin gelişmesinde bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Histeriyi hem fiziksel hem de zihinsel semptomları olan bir kadın hastalığı olarak sınıflandırırken, hipokondriyazis erkek hastalığı şeklinde sınıflandırılmıştır (Fischer-Homberger, 1972; Veith, 1956). Sims, 1799'da histeri, hipokondriyazis ve melankoliyi tanımlamıştır. Hipokondriyanın yeni bir tanımını yapmış ve hastaların en önemli özelliğinin zihinlerinde sağlıklarıyla meşgul olmaları, sağlık durumlarını olduğundan daha kötü algılamaları ve okudukları veya duydukları her şeyden etkilenmeleri olduğunu bulmuştur. Hipokondriyazis hem erkekleri hem de kadınları etkileyebilmekte ve melankoliye benzer çeşitli belirtiler içermektedir. Bu duruma genellikle değişken bir ruh hali yerine depresif bir ruh hali eşlik etmesinden dolayı histeriden farklıdır (Lipowski, 1988). Ayrıca, hem Sydenham hem de Sims,

tanımlamalarına günümüzde depresyon ve anksiyete belirtileri olarak adlandırdığımız klinik özellikleri dahil etmişlerdir (Fischer-Homberger, 1972).

Somatizasyon bozukluğunun karmaşık bir tarihi vardır. Geçmişte özellikle konversiyon bozukluğu ile birbirine karıştırılmaktadır. Sadock ve Sadock (2000) iki tamamlayıcı bozukluğu monosemptomatik ve polisemptomatik olarak sınıflandırmıştır; monosemptomatik sendromu konversiyon bozukluğu, polisemptomatik sendromu ise somatizasyon bozukluğu olarak adlandırmışlardır. Bununla birlikte, tarih boyunca somatizasyon çeşitli isimler ve öncüllerle bilinmektedir. Histeri bu öncüllerden biridir. Histeriyi ilk tanımlayanlar Mısırlılar olmuştur. Histerinin uterusun yerinden çıkması ve diğer organlarla çarpışması sonucu oluşan bir durum olduğunu ve çeşitli şekillerde kendini gösterdiğini söylemişlerdir. Bu iddia 17. yüzyıldan beri sorgulanmaktadır. Thomas Sydenham, histerinin uterusun yer değiştirmesinden ziyade duygusal bir tepkiden kaynaklandığını ve bunun psikolojik bir nedeni olduğunu öne süren ilk kişidir. Ayrıca histerinin hem erkekleri hem de kadınları etkilediğini dile getirmiştir.

Somatizasyon Etiyolojisi

Somatizasyonun, psikolojik durumları ortaya çıkarmak için bir araç olduğu düşünülmektedir. Bunun nedeni ise poliklinik başvurularının yarısından fazlasını fiziksel semptomlar oluştururken en az üçte birinin net bir etiyolojiye sahip olmamasıdır. Birinci basamak kliniklerinde tedavi edilen hastalar, açıklanamayan veya çok sayıda fiziksel rahatsızlığın depresyon veya anksiyete riskini artırmasına rağmen nadiren duygusal semptomlar için gönüllü olmakta veya tıbbi şikayetlerini psikolojik nedenlere bağlamaktadır. Öte yandan doktorlar, tıbbi semptomları psikolojik sorunlarla ilişkilendirmekte tereddüt etmektedir. Sonuç olarak, birinci basamakta psikiyatrik hastalıklar hakkında tipik olarak %50'den az bilgi vardır (Kronke vd., 1997).

Freud'un dışında, çok sayıda başka psikanalitik ve psikodinamik kuramcı somatizasyonu incelemiştir. Paris Psikosomatik Okulu'na göre zihinsel düzendeki eksiklikler somatizasyona yol açmaktadır ve somatizasyonlu hastalarda işlemsel düşünme, düşlem dünyasındaki eksiklik ve yansıtımlı tekrarlama süreçlerinden oluşan klinik bir üçlü saptanmaktadır (İkiz, 2008). Somatizasyon söz konusu

olduğunda, psikanalitik kuramcılar, "aşırı uyarılma, zihinsel işleyiş yetersizlikleri, fizyolojik belirtilerin yetersizlikleri, sağlam regresyon sistemlerinin yokluğu, depresyonların şiddeti, kalıcılığı ve tekrarlamasının" dikkate alınması gereken faktörler olduğunu iddia etmişlerdir (Parman, 2005).

Selye'nin adaptasyon teorisine göre somatizasyon, nörovejetatif sistemin dejenerasyonu ile bağlantılıdır. Bir kişi strese neden olan herhangi bir iç veya dış uyarana maruz kaldığında, otonom sinir sistemi adrenal salgılayarak sempatik sinir sistemini harekete geçirerek savaşmaktadır. Başka bir deyişle, genellikle biyolojik alarm sistemi olarak bilinen duyuşsal yanıt sistemi devreye girmektedir. "Genel Adaptasyon Sendromu", bir kişinin bir alarm reaksiyonunu takiben homeostatik dengeyi yeniden kurma yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Uyarıcının neden olduğu gerilim çok güçlüyse sistem dengesini kaybetmekte ve şok meydana gelmektedir. Şoktan sonra kişi homeostatik dengesini yeniden kazanmaktadır. Stres yaratarak dengeyi bozan bir iç veya dış uyarana karşılaştığında, sistem bazen bir bütün olarak cevap vermek yerine kendisinden bir parça ile cevap vererek adaptasyona ve yeni bir dengeye ulaşmasına izin vermektedir. Bu durum ise "Lokal Adaptasyon Sendromu" olarak da bilinmektedir. Somatizasyonda, Lokal Adaptasyon Sendromu devreye girmekte ve stres yaratan girdiye organ işlev bozukluğu ile tepki vererek sistemin bütünlüğü korunmaktadır. Bu durum, somatizasyonla ilişkili birçok fiziksel semptomu açıklamaya yardımcı olmaktadır. "Organ seçimi" terimi, hangi organların veya organ sistemlerinin bozulacağını belirleme sürecini ifade etmektedir. Organ seçimi; kişinin biyolojik, psikolojik ve sosyal varlığından etkilenmektedir (Koptagel, 2001).

Somatizasyon; eğitimi daha az olanlarda, kırsal kesimde yaşayanlarda, dini geçmişine bağlı olanlarda, geleneksel olarak etnik yönelimli olanlarda ve düşük sosyoekonomik gruplardan olanlarda daha sık görülmektedir. Bazı ülkelerde psikolojik sorunlar hala damgalanmaktadır, buna karşın fiziksel zorlukların hastayı geleneksel rol beklentilerinden uzaklaştırması ve bu durum için suçlanması daha olasıdır (Lipowski, 1987; Rosen vd., 1982).

Somatizasyon Tanı ve Kriterleri

DSM-IV (1994) 'te Somatoform Bozukluklar altında Somatizasyon Bozukluğu olarak sınıflandırılan tanı, yapılan belirli düzenlemelerle DSM-V'de (2013) Bedensel Belirti Bozuklukları ve İlişkili Bozukluklar altında Bedensel Belirti Bozukluğu olarak sınıflandırılmaktadır. DSM IV'te bu hastalığın 30 yaşından önce gelişmesi şartı kaldırılmış ve bu düzenleme sonucunda tanım sadeleştirilmiş ve daha kapsamlı hale getirilmiştir. Somatik semptom bozukluğu, DSM-V tarafından günlük işleyişi önemli ölçüde engelleyen bir veya daha fazla rahatsız edici somatik semptom olarak tanımlanmaktadır.

DSM-IV (1994) somatizasyon bozukluğu tanı kriterlerine göre ilgili tanının konulabilmesi için belirli bedensel semptomların yaşanmış veya yaşanıyor gerekirken bu bozukluk mevcut DSM-V'ye göre bedensel semptomlar veya eşlik eden sağlık sorunlarıyla ilgili kaygılarla ilişkili aşırı düşünceler, duygular ve davranışlar karakterizedir. Bundan dolayı bu tanım DSM-IV'ten daha kapsamlıdır. DSM-V'ye göre bu koşulun yanında aşağıdaki ifadelerden bir veya daha fazlası da eşlik etmelidir;

- a) Kişinin belirtilerinin önemiyle orantısız, süreklilik gösteren düşünceler.
- b) Sağlıkla ya da belirtilerle ilgili, sürekli yüksek düzeyde kaygı,
- c) Bu belirtilere ya da sağlık kaygılarına aşırı zaman ve içsel güç harcanması.

Ayrıca, sürekli olarak hiçbir bedensel belirti olmasa da belirti gösterme durumu, bedensel belirti bozukluğu tanı ölçütlerinde esas alınmaktadır. Altı aydan uzun süren semptomlara dikkat etmek burada çok önemlidir. Bedensel Belirti Bozukluğu ve İlişkili Bozukluklar başlığı altında aşağıdaki bozukluklar yer almaktadır(APA, 2013).

- a) Ağır bir hastalığı olduğunu ya da olacağını sürekli düşünme ile karakterize edilen hastalık kaygısı bozukluğu;
- b) Bir ya da birden çok, motor ya da duyuşal işlev değişikliği ile karakterize edilen dönüştürme (konversiyon) bozukluğu;
- c) Ruh sağlığı sorununun dışında, diğer sağlık durumlarını etkileyen ruhsal etkenler;
- d) Kendine ve bir başkasına yüklenen bedensel ya da ruhsal gerçek olmayan belirtiler çıkarma, yaralanma ya da hastalığa yol açma durumu ile karakterize edilen

yapay bozukluk; e) Diğer bozuklukların tanı ölçütlerinin tam olarak karşılanmadığı durumlarda kullanılan tanımlanmış diğer ve tanımlanmamış diğer bedensel belirti bozukluğu ve ilişkili bozukluklar.

Evlilik Doyumu

İnsanların ilişkilerinde yaşadıkları öznel mutluluk ve hoşnutluk duygularına evlilik doyumu denir. Eşlerin ve çocukların fiziksel ve ruhsal sağlıkları evlilikteki huzursuzluktan olumsuz etkilenmektedir. Dolayısıyla başarılı bir evlilik için her iki eşin de doyum algılaması çok önemlidir. Yapılan araştırmalara göre düşük evlilik doyumu evli kadınların yaşam kalitesini düşürmekte, kadınlarda depresyonla bağlantılı ve her iki cinsiyette de cinsel işlev bozukluğunu artırmaktadır (Güleç, 2012).

Evliliğin kişisel ve sosyal amaçları göz önüne alındığında, evlilik yaşamının hem erkek hem de kadında psikolojik ve biyolojik bazı istek ve güduları doyurmaya yönelik olduğu açıktır (Özgüven, 2000). Bireylerin toplum için bu işlevlerin yerine getirildiği bir evlilik kurumuna yönelme nedenlerine baktığımızda; insanların genel olarak evli olması, ekonomik faktörler, yalnızlıktan kurtulma, meşru cinsel doyum, sahiplenme, bağımsızlık ve statü kazanma gibi birçok faktör bulunmaktadır (Durak, 2004).

Evlilik doyumu, karı kocanın çeşitli konularda anlaşabildikleri, mutlu bir evlilik, gerilim ve kaygıdan uzak bir ilişki anlamına gelmektedir (Özgüven, 2000). Bir çiftin ilişkilerinin bir sonucu olarak yaşadığı mutluluk ve doyum seviyesini ifade etmektedir. Bireylerin evlilikleriyle ilgili duygu, tutum ve algıları evlilik doyumunu temsil etmektedir. Bir evliliğin gücü, evlilik doyumu ve yüksek evlilik kalitesi ile ifade edilmektedir (Kirby, 2005).

Bağlanma kuramının temel fikirlerinden biri, birincil bakıcı ile çocukluk bağının yetişkinliğe kadar sürmesi ve yetişkin ilişkilerinde çok önemli olmasıdır. Bağlanma kuramına göre, rahatlık, özen ve cinsel doyum gereksinimlerinin karşılanma miktarı, ilişki doyumunu ve dolayısıyla evlilik doyumunu belirlemektedir. İlişki doyumu, ihtiyaçlara karşı ulaşılabilir ve özenli olmaya, karşılıklı güvene ve eşin ilişkiden beklentilerine bağlıdır. Aynı zamanda daha önce

güvenin olmadığı doyum sağlamayan bir ilişki de en düşük beklentilerle sürdürülebilmektedir (Çalışır, 2009).

Evlilik Kuramı ile Kuramsal Açıklamalar

Sosyal Biliş Kuramı

Miller ve Steinberg'in kuramı, Kişilerarası İletişime Dair Sosyal Biliş, eşler arasındaki bağlantıyı açıklamaya çalışmaktadır. Sosyal biliş kuramının amacı, insanların diğer insanlar hakkında düşüncelerini açıklamaktır. Bu kurama göre insanlar, başkaları hakkındaki tutum, bilgi ve inançlarından oluşan ve bilgi bankası olarak adlandırılan birikimlerini kullanarak iletişim kurmaktadır. Aynı sürecin çiftler arasında iletişimin kurulmasında da etkili olduğu görülmektedir. Eşlerini olduğu gibi kabul eden ve onları geleneksel rollerde görmeyen çiftlerin evlilikdoyumları daha yüksektir. Bu durumun nedenin ise eşlerin bireysel özellikleriyle takdir görmesi ve onlara yönelik herhangi bir bağımlılık ya da denetim olmaması; bunun yerine eşitlikçi bir yaklaşım kullanılmasının olduğu düşünülmektedir (Gökmen, 2001).

Sosyal Öğrenme Modeli

Bu kurama göre çiftler cezaları ve ödülleri farklı değerlendirerek yorumlamaktadır. Çiftlerin yanlış anlamalarının, zorluklar yaşarken ilişkilerini korumada önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Algılar ve davranışsal beklentiler bu duruma sebep olmaktadır. Detaya inilmeden çarpıtmaların ve sorunların sorgulanmaması ise çıkacak olan olumsuz sonuçlara yol açmaktadır (Anar, 2011).

Sosyal Öğrenme Modeli, Thibault ve Kelley'nin Sosyal Mücadele Kuramı üzerine kurulmuştur. İkili ilişkilerde sergilenen karşılıklı bağımlılığı açıklamak için kurulan teoride ilişkilerde doyum ve ilişkiye bağımlılığın iki ayrı kavram olduğu öne sürülmüştür. Bireyin kendisine yeterince doyum vermeyen ilişkisi bağımlılığın yüksek olması nedeniyle devam edebilmektedir (Zeytinoğlu, 2013).

Bağlamsal Model

Evlilikteki davranışları etkileyen psikolojik faktörler ve değişkenler bağlamsal model olarak adlandırılmaktadır. Bu model, eşlerden birinin eylemlerine

verilen tepkileri dikkate almaktadır. Bu tepkiler psikolojik faktörler ile bağlantılıdır (Bradbury ve Fincham, 1988).

Çiftlerin birbirleriyle nasıl etkileşime girdiklerini ve bağımlılık fikirlerini açıklamanın yollarından biri olan bu kuram, çocukluğun ilk yıllarında anne figürüne bağlılığı açıklamak için oluşturulmuştur. Yetişkin evli ilişkilerini kapsayacak şekilde de genişletilmiştir. Bowlby'nin bağlanma kuramına göre bireylerin doğumdan bebeklik dönemine kadar anne figürüyle kurdukları tüm bağların niteliği, ileriki yıllarda diğer insanlarla kuracakları ilişkilerde yol gösterici olmaktadır. Bağlanma kuramına göre, çocuğun kendisi ve başkaları ile ilgili zihinsel temsilleri, ebeveynlerinin onunla etkileşimleri sonucunda oluşmaktadır. Bu zihinsel imgelerin, gelecekte oluşturulacak yakın bağlantılar için bir model olarak görev aldığı düşünülmektedir. Bu durum, Bowlby tarafından "İçsel Çalışma Modelleri" olarak adlandırılmıştır. Bu kavram çerçevesinde yetişkinlikteki yakın ilişkilerin, davranış ve duyguların geliştiği üzerinde durulmuştur (Çınar, 2008).

Evlilikte Yükleme Kuramı

Nedensel yüklemelerin, bir olaya katkıda bulunan bileşenlerle bağlantılı olduğu söylenebilmektedir. Başka bir deyişle, yaşanan bir olayın meydana gelmesi ile ilişkilerin açıklanmasıdır. İstikrar, odak, genellik ve kontrol boyutları nedensel yüklemelerin tüm yönleridir. Bu boyutlar, evlilikte sergilenen nedensel yüklemeleri anlamak için kullanılmıştır. Öte yandan, "sorumluluk yüklemeleri" terimi, bireyin bir olay karşısında hesap veribilirliğine ilişkin bir kavramı tanımlamak için kullanılmaktadır. Nedensellik yüklemeleri, belirli gerçeklerin veya olayların neden meydana geldiğini açıklamak için kullanılmaktadır. Olaylardan kimin sorumlu olduğu sorusu da sorumluluk yüklemelerinde ele alınmaktadır. Suçu atamaya gelince, niyet boyutu çok önemlidir. Bazı sosyal psikologlar, suçluluk yüklemelerinin de sorumluluk ve nedensel yüklemelerden farklı bir boyut olduğunu iddia etmektedir. Sorumluluk yüklemelerinden farklı olarak, suçluluk yüklemelerinde kusura ilişkin değerlendirici yargılar mecuttur. Yükleyici birey, bir olaydan sorumlusu olarak bir kişiyi görmekte ama onu suçlamayabilmektedir. Suçlama, nedensellik ve sorumluluk yüklemeleri bir model izlemektedir. Suçlama sorumluluk

yüklemesini gerektirirken sorumluluk yüklemesi de nedensel yüklemesini gerektirmektedir (Koca, 2013).

Kültürlenme

Günümüzün kültürlenme araştırmaları incelendiğinde en sık kullanılan tanımın Redfield, Linton ve Herskovitz (1936) 'in klasik tanımlaması olduğu görülmektedir. Buna göre kültürlenme, "farklı kültürlerden birey gruplarının birbirleriyle ilk elden/doğrudan etkileşim kurmasıyla, bir veya her iki grubun kültürel kalıplarında meydana gelen değişiklikler" olarak tanımlanmaktadır (Akt., Sam, 2006).

Literatür incelendiğinde acculturation kelimesi, kültürleşme ve kültürleşme tanımlarını karşılamasına rağmen belirli bir kültür içinde eğitim ve kuralların aktarılması yoluyla yaşam boyu süren bir sosyalleşme eylemi olarak tanımlanmaktadır (Gezici, 2017). Kültürleşme, iki veya daha fazla kültürün karşılıklı teması sonucunda yeni sentezlerin ortaya çıktığı süreçtir (Güvenç, 1991).

Kültürlenme, ailede başlayan ve okul gibi diğer sosyal ortamlarda devam eden ve bireyleri kültürel düzeyde etkileyen kültür etkileşimi sürecidir. Kültürlenme, psikolojik gelişimin ve aile içi kültür aktarımının temel süreci olarak tanımlanırken, kültürel özelliklerin bilinçli veya bilinçsiz olarak kazanılması olarak da nitelendirilmektedir (Güngör, 2014).

Kültürlenme Grupları

Çok kültürlü bir toplumsal yapıda çeşitli inançlar, diller ve etnik kökenlerin yanı sıra her biri kendi özelliklerine sahip olan ve her biri belirli bir kültürel geçmişi temsil eden çeşitli gruplar yer almaktadır. Bu çeşitliliği anlamamanın bir yolu, çeşitli kültürel kökenlerden bireylerin neden bir arada var olduğunu açıklayan tarihi ve mevcut koşulları dikkate almaktır. Bu durumda öne çıkan üç boyut vardır: Öncelikle birlikte yaşama özgürce ya da zorlama sonucu gerçekleşebilir. İkincisi, bazı popülasyonlar kendi yerel bölgelerinde kalabilirken diğerleri doğal ortamlarından (yerleşik veya göçmen) uzağa taşınmaya zorlanmış olabilir. Son olarak, bazı bireyler uzun süreli olarak çok kültürlü bir toplumsal yapı içinde yaşarken bazıları sınırlı bir süre için bunun bir parçası olabilir (Bkz. Tablo 1). Bu gruplaşmalar büyüklük, güç,

haklar ve kaynaklar açısından bu üç boyuta göre (gönüllü-zorunlu; yerleşik-göçmen; kalıcı-geçici) farklılık göstermektedir. Bu ayrımlar aynı zamanda bu popülasyonların kültürlenme sürecine nasıl uyum sağladığını da etkilemektedir (Berry, 1990).

Tablo 1. Kültürlenme sürecine giren gruplar

Yer Değişirme/hareketlilik	İlişkide Bulunma İsteği	
Yerleşik Bireyler	Gönüllü Olarak	Zorunlu / Gönülsüz
	Etno-kültürel gruplar	Yerliler
Göçebe Bireyler (Kalıcı/Geçici)	Göçmenler Konuklar	Mülteciler Sığınmacılar

Tabloya bakıldığında göçmenlerin ve konukların kültürlenmeye istekli olduğu görülmektedir ancak mülteciler ve sığınmacılar için durum aynı şey geçerli değildir. Kültürel gruplarla etkileşime girmekten kaçınmanın temelinde, yerlilerin ve mültecilerin zorla yer değiştirmesi yatmaktadır. Etno-kültürel grupların, göçmenlerin ve konukların (misafirlerin) kültürel gruplarla ilişki kurmak istemelerinin başlıca nedeni, onların yerleşik olmaları ve kendilerini daha kalıcı görmeleridir (Berry ve Sam, 1997). Karayipler'deki Çin ve Hint toplulukları gibi etno-kültürel gruplar, ataları uzun zaman önce göç dalgaları yoluyla bir topluma ulaşmış, yerleştikleri toplumda ortak bir dil ve kimlik oluşturmuş ve .kültürlerin az da olsa yerleştikleri toplumda koruyabilen gruplardır.

Yeni bir kültüre uyum sürecinde bireysel ve çevresel unsurların bir sonucu olarak göç sonucunda bireyler ve gruplar farklı tutum ve davranışlar geliştirmektedir (Şeker, 2006).

Kültürlenme Stratejileri

Kültür, bir grup veya insan kategorisini diğerinden ayıran, kolektif insan zihni programlaması yoluyla elde edilen bir dizi ortak değerler olarak tanımlanmaktadır (Hofstede, 2001). Kültürlenme, kültürler arası etkileşimin bir sonucu olarak meydana

gelen dönüşümleri ifade eden geniş bir terimdir (AbuBader, Tirmazi ve Ross, 2011). Kişinin davranışlarında, sosyal faaliyetlerinde, zihinsel süreçlerinde, değerlerinde ve benlik algısındaki değişiklikler olarak tanımlanmaktadır (Gordon, 1964). Berry (1999), birden fazla kültürü içerdiği için kültürler arası psikolojinin en zor yönlerinden biri olan kültürlenme sürecinin iki anlamı olduğunu iddia etmektedir. İlk olarak kültürlenme, iki veya daha fazla insan arasındaki kültürel etkileşimin bir sonucu olarak gelişen bir durumdur. İkincisi, iki kültürün etkileşimini ve bu bağlantıdan ortaya çıkan psikolojik değişiklikleri kapsamaktadır. Kültürlenme, literatürde yer alan araştırmalarda yaygın olarak insan ve grupların başka bir kültürle uzun süreli temasları sonucunda ortaya çıkan psikolojik ve davranışsal değişim süreci olarak tanımlanmaktadır. İnsanların duygu, düşünce ve davranışları kültürel bağlamlarına göre değişmektedir (Berry, 1999; Kim, Laroche ve Tomiuk, 2001; Sam, 1992).

Psikolojik uyum, bir kişinin kültürel veya etnik grubunun kültürlenme sürecinin bir parçası olarak çeşitli kültürlerle etkileşime girmesi sonucunda yaşadığı psikolojik değişiklikleri ifade etmektedir (Graves, 1967). Bir kişinin kişisel ve ruhsal refahının bir yansımasıdır. Bireylerin uluslararası bir ortamda günlük yaşamlarını yönetmeye yönelik sosyal yetenekleri, sosyokültürel uyum olarak adlandırılmaktadır (Berry, 1997; Berry vd., 2006). Yeni kültürle etkileşime geçmek için yeni sosyal beceriler öğrenmek, günlük yaşamdaki zorluklarla başa çıkmak ve etkinlikleri verimli bir şekilde tamamlamak, sosyokültürel uyumun bir parçasıdır (Neto, Moreno ve Chuang, 2010). Kültürlenme sürecinde birey ve onun sosyal ortamları arasındaki ilişkilerin özelliklerini göstermektedir. Yaşam becerileri bilgisi, okulda veya işte olumlu bağlantıların geliştirilmesi ve toplumda olumsuz davranışların olmaması bunlara örnektir. Psikolojik uyum ise depresyon ve anksiyete gibi ruh sağlığı belirtilerinin yokluğunun yanı sıra benlik saygısı ve yaşam doyumu gibi kişisel iyi oluş nitelikleri olarak tanımlanmaktadır (Berry ve Sabatier, 2010b). İçsel uyum olarak da bilinen psikolojik uyum, Ward ve Kennedy (1999) 'e göre psikolojik iyi oluş ve yeni bir kültürel durumdan memnuniyet olarak tanımlanan duygusal ve duyuşsal kültürlenmenin etkilerini göstermektedir. Sosyokültürel uyum olarak da bilinen dışsal uyum, belirli bir kültürel ortamda yaşam becerilerini yansıtmaktadır. Ev sahibi topluluğun dilini konuşma, ev sahibi ülkede arkadaşlar ve tanıdıklar

edinme ve ev sahibi ülkede bir eğitim veya kariyer elde etme gibi yetenekleri içermektedir.

Her insan, benzersiz dış görünüş özelliklerin yanı sıra bilişsel ve duyuşsal niteliklere de sahiptir. Bu ayrımlar, bireyin yaşamının her alanında karar verme ve yaşam tarzı gibi tercihlerini etkilemektedir. Bireylerin temasa geçtikleri iki kültürle nasıl yaşamayı seçtiklerini çeşitli şekillerde ifade etmesi kültürlenme stratejileridir (Berry ve Sabatier, 2011). Bireyler, bu farklılıklar sonucunda yaptıkları seçimlere göre kendilerine kültürlenme stratejileri seçmektedir.

Bir kültürlenme stratejisi belirleyen kişi ve gruplar, kendilerine kim oldukları ve hangi gruba ait oldukları gibi sorular sormaya başlamaktadır (Berry, 1997). Bu iki soru, kültürlenme stratejilerinin toplumsal kimlik kuramına güçlü bir şekilde bağlı olduğunu ortaya koymaktadır (Tajfel ve Turner, 1979) ve bireylerin neden ve nasıl sosyal grupların üyeleri olarak sınıflandırıldığını açıklamaktadır (Sam ve Berry, 2010).

Berry'nin kültürlenme modeli, ulusal ve uluslararası alan araştırmalarında kullanılmasına rağmen, eksiklikleri ve sınırlılıkları nedeniyle eleştirilmiştir. Bazı araştırmacılar, sunulan itirazlar doğrultusunda yeni kuramlar geliştirmiştir. Eleştirilerden biri, çalışmaların göçmen kişilik özelliklerine yeterince yer vermemesi, sosyal bilimlerde göç ve kültürleşme kavramları yerine yer değiştirme ve yer değiştirme sorunları terimlerinin uygunsuz kullanılması ve bu modelin tüm süreci tam olarak yansıtmadığına inanılmasıdır (Lazarus, 1997). Eleştiriler, araştırmaların daha stresli ve klinik olarak yararlı, tanımlayıcı ve analitik bir vurgu sağlayan duygulardan başlaması gerektiği şeklinde devam etmiştir (Lazarus, 1993). Bir başka eleştiri, göç veren ulusun özelliklerini daha iyi anlamak ve daha güvenilir veriler toplamak için daha fazla göçmenin araştırılması gerektiğini öne süren kültürleşme ve uyum için teorik bir çerçeve sunan ve geliştiren bir araştırmada yapılmıştır (Berry, 1997). Diğer bir eleştiri ise, kültürlenme stratejilerinin yenilikçi olmakla birlikte, ölçüm düzeyinde sorunların devam etmesi, baskın kültür ve göç ile gelen kültür arasındaki ilişkinin yeterince ele alınmaması ve bazı kavramların yeterince açıklanmamasıdır (Van Oudehoven, Ward ve Masgoret, 2006). Ayrıca, kültürlenme geniş ve karmaşık bir kavramdır; Berry'nin kültürlenme kuramı bu karmaşıklığı en aza indirmiştir fakat kültürlenme stratejilerinin analiz edilme yöntemleri de kusurlu

bulunmuştur (Rudmin, 2009). Göreceli kültürel gelişim modeli, Berry'nin kültürlenme kuramının kusurlarına yanıt olarak oluşturulmuştur. Bu modele göre, gerçek ve ideal kültürlenme tercihleri mevcuttur. Başka bir deyişle, insanların gerçek kültürlenme stratejilerinin tercih ettikleri kültürlenme stratejilerinden farklı olduğunu anlatmaktadır (Navas, Rojas, Garcia ve Pumares, 2007).

İlgili Çalışmalar

Öztürk (2004) tarafından yapılan ve somatizasyon ile eğitim düzeyi arasındaki ilişkiye bakan bir araştırmaya göre, düşük eğitim düzeyine sahip bireyler daha fazla somatizasyon belirtileri sergilemektedir. Sağduyu (1995)'nin somatizasyonu inceleyen bir araştırmasında, bedensel semptomların kadınlarda erkeklere göre daha sık olduğu keşfedilmiştir.

Türk ve Alman hastaların somatizasyon düzeylerini karşılaştıran bir araştırmada, ağır depresyon tanısı almış Türk hastaların Alman hastalara göre daha fazla fiziksel efor ve hipokondriyazis oranlarına sahip olduğu gösterilmiştir (Doğan, 1999). Başka bir araştırmaya göre, Asyalı hastalarda beyaz hastalardan daha yüksek somatik ve depresif belirtiler mevcuttur (Doğan, 1999).

Türkiye örneklemini üzerinde inceleme yapan Özen ve arkadaşları (1999), ortaya çıkma sıklığına göre somatize hastalarda görülen kişilik bozukluklarının bir sıralamasını belirlemiştir: obsesif-kompulsif, narsisistik, bağımlı, histrionik, pasif-agresif, borderline, çekingen, paranoid ve antisosyal kişilik bozuklukları (Akt., Kandemir ve Ak, 2013).

Kurdek (1995), evlilik doyumu ile üç çatışma çözme yaklaşımı (çatışmaya girme, geri çekilme ve uyum) arasındaki bağlantıyı araştırmıştır. Araştırmanın örneklemini 155 evli çift oluşturmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, her iki eşin de çatışma çözme yaklaşımlarının evlilik doyumu üzerinde etkisi olduğu dile getirilmiştir.

Kansız ve Arkar (2011)'in yaptıkları çalışmaya göre, evlilik doyumu ödül bağımlılığı ile bağlantılıdır.

Butzer ve Campbell (2008) yaptıkları çalışmada yetişkin bağlanması, cinsel doyum ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmanın bulgularına göre endişeli bağlanan bireylerle eşleri yüksek cinsel doyum puanları aldıklarında

evlilik doyumları da yüksek olurken, düşük endişeli bağlanma puanına sahip bireylerde cinsel doyum ile evlilik doyumu arasındaki bağlantı daha zayıftır.

Kara (2013) 19-23 yaş arasındaki uyumun diğer üç gruba (24-32, 33-42 ve 43-68 yaş) göre daha fazla olduğunu ve evlilik doyumu, evlilik kalitesi ve evlilik uyumunun diğer üç gruba göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Ayrıca, evlilik doyumundaki düşüşün, evlilik uyumundaki düşüşle bağlantılı olduğu keşfedilmiştir.

Boyun eğici davranış ile evlilik doyumu arasındaki ilişki Hünler ve Gençöz (2013) tarafından araştırılmış ve değişkenler arasında olumlu bir ilişki olduğu keşfedilmiştir. Boyun eğici davranışlardaki artış, evlilik doyumunda azalmayla ilişkilendirilmiştir. Ayrıca, boyun eğme davranışının olumsuz duygularla ilişkili olduğu ve kişinin bu davranışları gösterdiğinde evliliğindeki sorunlarla baş edemediği ve bunun sonucunda doyumun sağlanamadığı belirtilmiştir.

BÖLÜM III:

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişkinin incelemesi amacıyla ilişkisel tarama modeli ile desenlenmiş bir araştırmadır. betimsel bir araştırmadır. İlişkisel tarama modeli birden fazla grup arasında, grupların beraber değişiminin varlığını ya da derecesini ortaya koymayı amaç edinmiş araştırma modelidir (Karasar, 2018).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni 2020-2021 yılı içerisinde evli bireylerden oluşturulmuştur. Araştırmanın örnekleme ise Amaçsal örnekleme yöntemiyle seçilen 18 yaş ve üzeri 350 evli katılımcıdan oluşmaktadır. Amaçsal örnekleme yönteminde, araştırmada geliştirilen amaçlar ve sınırlılıklara göre araştırma örneklemine dahil olma ihtimali olabilen bireyler örnekleme dahil edilir (Büyüköztürk, 2016). Katılımcılara ait betimsel bilgiler tablo 1’de yer almaktadır.

Katılımcılara Ait Bilgiler

Tablo 1.

Katılımcıların Tanılayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Erkek	177	50,6
	Kadın	173	49,4
Yaşınız	18-24	126	36,0
	25-30	105	30,0
	31-36	48	13,7
	36 ve üstü	71	20,3
Eğitim Durumunuz	Doktora ve üzeri	13	3,7
	İlkokul	11	3,1
	Lisans	209	59,7
	Lise	61	17,4
	Ortaokul	13	3,7
	Yüksek Lisans	43	12,3
Gelir Durumunuz	1001-2500	64	18,3
	2501-5000	114	32,6
	5001-7500	115	32,9
	7501 ve üzeri	57	16,3
KKTC'de nerede yaşıyorsunuz?	Gazimağusa	35	10,0
	Girne	84	24,0
	Güzelyurt	33	9,4
	İskele	18	5,1
	LEFKE	31	8,9
	Lefkoşa	149	42,6
Memleketinize geri dönmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	216	61,7
	Hayır	134	38,3

Tablo incelendiğinde, katılımcıların %50,6'sının erkek, %49,4'ünün ise kadın olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların %36'sı 18-24, %30'u 25-30, %13,7'si 31-36 ve %20,3'ü 36 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. Katılımcıların büyük bir oranı (%59,7 lisans mezunu olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %18,3'ü 1001-2500 TL, %32,6'sı 2501-5000 TL, %32,9'u 5001-7500 TL, %16,3'ü 7501 TL ve üzeri gelire sahiptir. Lefkoşa'da yaşayan katılımcıların oranı %42,6'dır. Katılımcıların %61,7'si memleketlerine dönmeyi düşünmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların kişisel bilgilerini belirlemek için hazırlanan Sosyo-demografik form ile birlikte Somatizasyon Ölçeği (SÖ), Evlilik Yaşam Ölçeği (EYÖ) ve Kültürlenme Ölçeği (KÖ) veri toplama aracı olarak kullanmıştır.

Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından katılımcıların kişisel bilgilerine ulaşmak amacı ile oluşturulan bilgi formunda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu, KKTC'de nerede yaşıyorsunuz ve memleketinize geri dönmeyi düşünüyor musunuz? gibi sorular yer almaktadır. Araştırmacı tarafından oluşturulan formda toplam 6 soru yer almaktadır.

Somatizasyon Ölçeği (SÖ)

Somatizasyon Ölçeği, Hathaway ve McKinley (1943) tarafından Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI)'nin Somatizasyon Bozukluğu bileşenleri kullanılarak geliştirilmiştir. Somatizasyon Ölçeği'nin Dülgerler (2000) tarafından geçerlik, güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçekte doğru ya da yanlış şeklinde yanıtlanabilecek 33 madde bulunmaktadır. Katılımcılar, olumlu puanlanan sorulara yanıt verirken her 'doğru' yanıt için bir puan ve her 'yanlış' yanıt için sıfır puan kazanmaktadır. Boş bırakılan soru için de sıfır puan alınmaktadır. Ölçeğin 2, 3, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 24, 25, 28, 29, 30 ve 31. maddeleri ters sırada puanlanmaktadır. Ölçekte toplam 0 ile 33 arasında puan vermektedir. Ölçeğin iç tutarlılığı Kuder-Richardson-20 katsayısı 0,83 olarak hesaplanmıştır. Alfa katsayısı ilk yarı için 0,88, ikinci yarı için 0,84, Guttman yarı güvenilirlik değeri 0,76 ve Unequal Length Spearman Brown değeri 0,79'dur (Dülgerler, 2000).

Evlilik Yaşam Ölçeği (EYÖ)

Bu çalışmada kişilerin evlilik doyumlarını değerlendirmek için Evlilik Yaşamı Ölçeği kullanılmıştır. Evlilik Yaşamı Ölçeği Tezer'in evlilik doyumunu (1996) araştırmalarıyla geliştirilmiştir. Ölçek, on sorudan ve "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" gibi seçeneklerin yer aldığı 5'li Likert tipi bir derecelendirmeden oluşmaktadır. Ölçeğin alınabilecek en yüksek puanı 50, alınabilecek en düşük puanı 10'dur. Ölçekte ters çevrilebilir üç madde yer almaktadır (2., 4. ve 5. maddeler). Ölçekten alınan yüksek puan, yüksek düzeyde evlilik doyumunu anlamına gelirken düşük puan, elde edilen düşük düzeyde evlilik doyumunu anlamına gelmektedir. Ölçeğin uygulandığı kişiler evli ve boşanmış kişiler olup, puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmış ve bu da ölçeğin dışsal bir ölçüme göre geçerli olduğunun kanıtı olarak alınmıştır ($t=6.23$, $p<0.01$). Ölçeğin test-tekrar test Cronbach Alpha katsayıları erkeklerde 0.88, kadınlarda 0.91 ve katsayı 0.85 olarak bulunmuştur.

Kültürlenme Ölçeği (KÖ)

Kültürlenme Tutumları Ölçeği Ataca ve Berry tarafından 2002 yılında geliştirilmiştir. Ölçek, Dilek Yelda Bektaş tarafından 2004 yılında yeniden düzenlenmiştir. Ölçek asimilasyon, ayrılma, entegrasyon ve marjinalleşme tutumlarını ölçen 44 maddeden oluşmaktadır. Her bir tutum 11 madde ile değerlendirilir. Ölçek Şeker(2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Entegrasyon/bütünleşme (yakın arkadaşlarımla hem buralı hem de hemşerim olmasını tercih ederim), ayrılma (yakın arkadaşlarımla buralıdan ziyade hemşerim olmasını tercih ederim), asimilasyon (yakın arkadaşlarımla hem buralı hem de hemşerim olmasını tercih ederim) ve marjinalleşme (yakın arkadaşlarımla kim olduğu umurumda değil) stratejileridir. Bu stratejilerin her birini ölçen 11 madde bulunmaktadır. Sorular 5'li Likert ölçeği formatında yazılmıştır. Sorular; 1 benim için kesinlikle uygun değil, 2 benim için biraz uygun değil, 3 emin değilim, 4 benim için biraz uygun ve 5 benim için kesinlikle uygun şeklinde cevaplanmaktadır.

Ölçeğin sonuçları, daha sonra incelenen alt puanlara bölünmektedir. Bir stratejiden elde edilen en yüksek puan, bireyin o yöntemi kullanma eğilimini

yansıtmaktadır. Ölçeğin bileşenlerinden dördü çocuk yetiştirme ile bağlantılı olduğundan, önemli bir farklılık yaratmaları olası olmadığı için çalışma dışında bırakılmıştır (Şeker, 2005). Ölçeğin güvenirlik analizinden elde edilen Cronbah Alpha değerleri; entegrasyon için .78, ayrılma için .80, asimilasyon için .84 ve marjinalleşme için .85 şeklindedir. Bu araştırma için ise Cronbah Alfa değerleri entegrasyon .74, ayrılma .63, asimilasyon .79 ve marjinalleşme .79 olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplanma Süreci

Araştırmanın etik kurul izni YDÜ Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na 28.09.2021 Tarihinde başvurulmuş, YDÜ/SB/2021/1119 sayılı etik izin alınmıştır. Çalışma ölçeklerini içeren bağlantıların sosyal medya platformlarından (facebook, telegram, mail vb.) paylaşılmıştır. Araştırma verileri gönüllülük esasına dayanarak online üzerinden toplanmıştır. Veri toplama işlemi 1 aylık süre içerisinde tamamlanmıştır.

Veri Analizi

Çalışma verilerinin analizi öncesinde verilere normallik analizi yapılmıştır. Araştırma kapsamında, somatizasyon, evlilik yaşam ve kültürlenme puanlarının dağılımını incelemek için çarpıklık ve basıklık katsayıları temel alınmıştır. ± 1 aralığında bulunan çarpıklık ve basıklık katsayıları puanların normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Hesaplanan çarpıklık ve basıklık katsayıları belirtilen aralıkta yer almıştır (Tablo 2). Bu sonuç, ölçme araçlarından elde edilen puanların tek değişkenli normal dağılıma sahip olduğunu işaret etmiştir.

Tablo 2.

Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçeklerinden Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel Değerler

Değişkenler	Ort	Ss	Çarpıklık		Basıklık	
			Z	SH	z	SH
Somatizasyon	12,40	5,90	0,06	0,13	-0,66	0,26
EYÖ Toplam	30,34	10,23	-0,43	0,13	-0,81	0,26
Entegrasyon	24,02	8,39	0,20	0,13	-0,55	0,26
Ayrılma	20,55	6,61	-0,27	0,13	-0,73	0,26
Asimilasyon	26,89	8,64	0,18	0,13	-0,36	0,26
Marjinalleşme	28,46	8,75	-0,20	0,13	-0,54	0,26
KÖ Toplam	99,92	30,33	-0,04	0,13	-0,35	0,26

EYÖ= Evlilik Yaşam Ölçeği, KÖ=Kültürlenme Ölçeği

Somatizasyon, evlilik yaşam ve kültürlenme puanları arasındaki ilişkileri incelemek için Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Korelasyon katsayısı ± 1 aralığında değerler almaktadır. 0 ile $\pm 0,30$ arasındaki katsayılar düşük, $\pm 0,30$ ile $\pm 0,70$ arasındaki katsayılar orta, $\pm 0,70$ ile ± 1 aralığında katsayılar ise yüksek düzey ilişkileri göstermektedir (Büyüköztürk, 2007).

Somatizasyon, evlilik yaşam ve kültürlenme puanlarını cinsiyet değişkenine göre karşılaştırmak için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Puanları yaş, eğitim durumu ve gelir düzeyi değişkenlerine göre karşılaştırmak için ise tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Varyans analizinde farkın kaynağını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Bu test, varyansların homojen ve gruplardaki kişi sayısının farklı olduğu durumlarda kullanılan testlerden biridir (Kayri, 2009). $p < 0,05$ değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı 25.0 istatistik paket programı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM IV:
Bulgular

Tablo 3.

Katılımcıların Cinsiyetine Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort	Ss	t(348)	P
Somatizasyon	Kadın	173	13,55	5,71	3,69	0,00
	Erkek	177	11,27	5,88		
EYÖ Toplam	Kadın	173	31,46	9,12	2,03	0,04
	Erkek	177	29,24	11,13		
Entegrasyon	Kadın	173	24,02	7,67	0,01	0,99
	Erkek	177	24,01	9,05		
Ayrılma	Kadın	173	20,99	6,19	1,24	0,22
	Erkek	177	20,12	6,99		
Asimilasyon	Kadın	173	27,11	7,93	0,46	0,65
	Erkek	177	26,68	9,31		
Marjinalleşme	Kadın	173	28,76	7,98	0,63	0,53
	Erkek	177	28,16	9,45		
KÖ Toplam	Kadın	173	100,88	27,60	0,59	0,56
	Erkek	177	98,98	32,84		

Tablo incelendiğinde, cinsiyete göre somatizasyon ve EYÖ Toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p<0,05$). Kadınların somatizasyon ve evlilik yaşam ölçeği puan ortalamaları, erkeklerin puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 4.

Katılımcıların Yaşına Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Yaş	N	Ort	Ss	F(3;346)	p	Post-Hoc
Somatizasyon	18-24	126	11,95	5,98	1,99	0,11	-
	25-30	105	12,30	5,91			
	31-36	48	14,29	5,80			
	36 ve üstü	71	12,06	5,70			
	18-24 ^a	126	28,48	10,20			
EYÖ Toplam	25-30 ^b	105	31,02	10,02	3,14	0,03	c>a
	31-36 ^c	48	33,50	9,66			
	36 ve üstü ^d	71	30,49	10,51			
	18-24 ^a	126	22,48	8,70			
	25-30 ^b	105	24,52	7,77			
Entegrasyon	31-36 ^c	48	26,56	8,31	3,10	0,03	c>a
	36 ve üstü ^d	71	24,28	8,38			
	18-24	126	19,94	7,19			
	25-30	105	20,89	6,23			
	31-36	48	21,96	6,53			
Ayrılma	36 ve üstü	71	20,20	6,08	1,25	0,29	-
	18-24	126	25,90	8,90			
	25-30	105	27,19	7,76			
	31-36	48	29,19	9,22			
	36 ve üstü	71	26,68	8,89			
Asimilasyon	18-24	126	27,57	9,34	1,75	0,16	
	25-30	105	29,07	8,22			
	31-36	48	29,81	8,42			
	36 ve üstü	71	28,21	8,62			
	18-24	126	27,57	9,34			
Marjinalleşme	25-30	105	29,07	8,22	1,00	0,39	--
	31-36	48	29,81	8,42			
	36 ve üstü	71	28,21	8,62			

	18-24	126	95,88	32,22			
	25-30	105	101,67	27,66			
KÖ Toplam	31-36	48	107,52	30,19	1,89	0,13	-
	36 ve üstü	71	99,37	30,18			

Tablo incelendiğinde, yaşa göre EYÖ Toplam ve entegrasyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p<0,05$). Scheffe Post-Hoc testi sonuçlarına göre 31-36 yaş grubunda bulunan katılımcıların EYÖ Toplam ve entegrasyon puan ortalamaları, 18-24 yaş grubunda bulunan katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 5.

Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Eğitim durumu	N	Ort	Ss	F(3;346)	p	Post-Hoc
Somatizasyon	İlkokul & ortaokul	24	14,67	5,17	1,71	0,16	-
	Lise	61	12,38	5,98			
	Lisans	209	11,99	6,10			
	Lisansüstü	56	12,98	5,22			
EYÖ Toplam	İlkokul & ortaokul	24	32,42	11,96	1,41	0,24	-
	Lise	61	30,85	10,41			
	Lisans	209	29,48	10,09			
	Lisansüstü	56	32,07	9,66			
Entegrasyon	İlkokul & ortaokul ^a	24	27,13	10,31	3,00	0,03	a>c
	Lise ^b	61	24,39	8,11			
	Lisans ^c	209	23,06	8,03			
	Lisansüstü ^d	56	25,86	8,65			
Ayrılma	İlkokul & ortaokul	24	20,92	8,42	1,91	0,13	-
	Lise	61	20,98	6,31			
	Lisans	209	19,94	6,59			
	Lisansüstü	56	22,21	5,97			
Asimilasyon	İlkokul & ortaokul ^a	24	29,33	10,37	2,77	0,04	a>c
	Lise ^b	61	27,33	8,95			
	Lisans ^c	209	25,91	8,12			
	Lisansüstü ^d	56	29,04	9,04			
Marjinalleşme	İlkokul & ortaokul	24	29,54	10,17	1,56	0,20	-
	Lise	61	29,34	8,22			
	Lisans	209	27,65	8,73			
	Lisansüstü	56	30,05	8,57			

	İlkokul & ortaokul	24	106,92	38,54			
KÖ Toplam	Lise	61	102,05	28,96	2,48	0,06	-
	Lisans	209	96,56	29,44			
	Lisansüstü	56	107,16	30,04			

Tablo incelendiğinde, eğitim durumuna göre entegrasyon ve asimilasyon puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p < 0,05$). Scheffe Post-Hoc testi sonuçlarına göre ilkokul & ortaokul mezunu katılımcıların entegrasyon ve asimilasyon puan ortalamaları, lisans mezunu katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 6.

Katılımcıların Gelir Düzeyine Göre Somatizasyon, Evlilik Yaşam ve Kültürlenme Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Gelir (TL)	N	Ort	Ss	F(3;346)	p	Post-Hoc
Somatizasyon	1001-2500	64	13,78	5,95	1,66	0,18	-
	2501-5000	114	12,23	5,30			
	5001-7500	115	12,23	5,89			
	7501 ve üzeri	57	11,53	6,85			
EYÖ Toplam	1001-2500 ^a	64	28,17	10,57	3,48	0,02	d>a, c>a
	2501-5000 ^b	114	28,92	10,34			
	5001-7500 ^c	115	31,86	9,92			
	7501 ve üzeri ^d	57	32,53	9,57			
Entegrasyon	1001-2500 ^a	64	22,50	8,39	2,82	0,04	d>a, c>a
	2501-5000 ^b	114	23,03	8,27			
	5001-7500 ^c	115	25,69	8,78			
	7501 ve üzeri ^d	57	24,33	7,33			
Ayrılma	1001-2500	64	19,45	7,13	1,69	0,17	-
	2501-5000	114	20,01	6,59			
	5001-7500	115	21,17	6,60			
	7501 ve üzeri	57	21,63	5,92			
Asimilasyon	1001-2500 ^a	64	25,47	8,74	3,49	0,02	d>a, c>a
	2501-5000 ^b	114	25,64	8,21			
	5001-7500 ^c	115	28,89	8,97			
	7501 ve üzeri ^d	57	26,98	8,15			
Marjinalleşme	1001-2500	64	26,94	9,08	2,43	0,07	-
	2501-5000	114	27,40	8,59			
	5001-7500	115	29,79	9,09			
	7501 ve üzeri	57	29,58	7,54			
KÖ Toplam	1001-2500 ^a	64	94,36	31,49	2,82	0,04	d>a, c>a
	2501-5000 ^b	114	96,08	29,48			
	5001-7500 ^c	115	105,53	31,36			
	7501 ve üzeri ^d	57	102,53	26,95			

Tablo incelendiğinde, gelir düzeyine göre EYÖ Toplam, Entegrasyon, Asimilasyon ve KÖ Toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p<0,05$). Scheffe Post-Hoc testi sonuçlarına göre 5001-7500 TL, 7501 TL ve üzeri gelire sahip katılımcıların EYÖ Toplam, Entegrasyon, Asimilasyon ve KÖ Toplam puan ortalamaları, 1001-2500 TL gelire sahip katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 7.

Katılımcıların Somatizasyon, Evlilik Yaşam ile Kültürlenme Puanları Arasındaki Korelasyonlar

Değişkenler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. Somatizasyon	r 1 p						
2. EYÖ Toplam	r -0,050 p 0,355	1					
3. Entegrasyon	r 0,098 p 0,066	,561**	1				
4. Ayrılma	r 0,026 p 0,633	,620**	,768**	1			
5. Asimilasyon	r 0,103 p 0,054	,578**	,840**	,827**	1		
6. Marjinalleşme	r 0,051 p 0,343	,621**	,819**	,914**	,844**	1	
7. KÖ Toplam	r 0,077 p 0,151	,634**	,919**	,930**	,941**	,954**	1

**p<0,01; N=350

Tablo incelendiğinde, somatizasyon puanları ile EYÖ Toplam ($r=-0,050$; $p>0,05$), Entegrasyon ($r=0,098$; $p>0,05$), Ayrılma ($r=0,026$; $p>0,05$), Asimilasyon ($r=0,103$; $p>0,05$), Marjinalleşme ($r=0,051$; $p>0,05$) ve KÖ Toplam ($r=0,077$; $p>0,05$) puanları arasında düşük düzeyde ve anlamlı olmayan ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Somatizasyon puanları ile evlilik yaşam ve kültürlenme puanları arasında anlamlı ilişkiler bulunmadığından regresyon analizi gerçekleştirilememiştir.

EYÖ Toplam puanları ile Entegrasyon ($r=0,561$; $p<0,01$), Ayrılma ($r=0,620$; $p<0,01$), Asimilasyon ($r=0,578$; $p<0,01$), Marjinalleşme ($r=0,621$; $p<0,01$) ve KÖ Toplam ($r=0,634$; $p<0,01$) puanları arasında orta düzeyde ve anlamlı ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

BÖLÜM V: Tartışma

Bu çalışmada göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca katılımcıların bazı sosyodemografik özellikleri, cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve gelir durumu ile somatik belirtiler, evlilik doyumu ve kültürlenme düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Araştırma sonucunda somatizasyon ve EYÖ düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Kadınların somatizasyon ve evlilik yaşam ölçeği düzeyinin erkeklerden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Alan yazın incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır. Keskin ve diğerleri (2012) ile Özenli ve diğerleri (2009) yaptıkları çalışmalarda somatizasyon ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Kesebir (2004) ve Klonoff, Landrine ve Campbell (2000) yaptıkları çalışmada somatizasyonun kadınlarda daha sık olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Eyüpoğlu (2018) da araştırma sonucunu destekler nitelikte, kadınların erkeklere göre daha fazla somatik belirtilere sahip olduklarını bulmuştur. Kadınların duygu ve düşüncelerini açıkça ifade etmedikleri, çatışmalarını ve sorunlarını toplumun kendilerine biçtiği cinsiyet rollerine göre bedenlerine odaklanarak ifade ettikleri düşünülmektedir. Bu da kadınların somatizasyon düzeyinin erkeklere göre daha yüksek olmasını açıklamaktadır.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda EYÖ ve entegrasyon düzeyinin yaşa göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. 31-36 yaş grubunda olan katılımcıların EYÖ ve entegrasyon düzeylerinin 18-24 yaş grubunda olan katılımcılardan anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Danimarka'nın çeşitli bölgelerinden 13 ila 21 yaşları arasındaki genç mültecilerle gerçekleştirilen nitel bir araştırmanın bulgularına göre, bu gençlerin dayanıklılık teknikleri arasında bağımsız hareket etme, arkadaşlarından ve ebeveynlerinden destek alma, okulda başarılı olma ve yeni topluma daha hızlı bir şekilde uyum sağlama bulunmaktadır (Sleijpen, Mooren, Kleber ve Boeije, 2017). Şeker (2006) tarafından yapılan bir çalışmada bütünleşme alt boyutundan alınan toplam puanların yaş değişkenine göre değiştiği ve üç yaş grubu arasında önemli bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Üçüncü grupta yer alan

44 yaş ve üzeri bireylerin entegrasyon alt boyutundan aldıkları toplam puan ortalamaları ile 18-27 ve 28-43 yaş arası katılımcıların ortalama toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. Daha yaşlı katılımcıların genç gruplara göre daha fazla entegrasyon stratejisini tercih ettikleri saptanmıştır.

Araştırma sonucunda entegrasyon ve asimilasyon düzeyinin eğitim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. İlkokul ve ortaokul mezunu olan katılımcıların entegrasyon ve asimilasyon düzeyinin lisans mezunu katılımcılarından anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ataca ve Berry'nin (2002) Kanada'da ikamet eden Türkler üzerine yaptıkları araştırmanın bulgularına göre, eğitim düzeyi yüksek olan bireyler entegrasyon taktiklerini tercih etmektedirler. Bu çalışmanın bulgularına göre, eğitim statüsündeki kazanım ile ayrılma stratejisi seçimi ters orantılıdır. Bektaş ve arkadaşları(2006), öğrencilerin Türkiye'de geçirdikleri zamanın Türk kültürüne yaklaşımlarını etkilediğini belirlemişlerdir. Benzer şekilde, Quester ve Chong'a (2001) göre insanlar bir yere yerleştiklerinde yerel kültürle daha fazla ilişki kuracak ve yerel kültüre daha fazla asimile olacaklardır. Çünkü bir kültüre maruz kalma süresi ile kültürlenme derecesi pozitif yönlü bir ilişki içerisindedir.

Araştırma sonucunda elde edilen EYÖ, entegrasyon, asimilasyon ve KÖ düzeyinin gelir düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 5001-7500 TL, 7501 TL ve üzeri gelire sahip olan katılımcıların EYÖ, entegrasyon, asimilasyon ve KÖ düzeyinin, 1001-2500 gelire sahip katılımcıların düzeylerinden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Alan yazında yapılan çalışmalar araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Ataca ve Berry (2002) Kanada'ya gelen Türk çiftler üzerinde yaptıkları bir çalışmada erkeklerin Kanada toplumuna kadınlardan daha iyi entegre olduklarını ve sosyoekonomik durumu yüksek olanların düşük sosyoekonomik statüye sahip olanlardan daha iyi entegre olduklarını bulmuştur. Borryo'nun (2003) araştırması, daha düşük gelire sahip kadınların daha fazla ve daha güçlü geleneksel fikir ve değerlere sahip oldukları için kendi kültürlerine bağlı kalma olasılıklarının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmanın bir diğer önemli bulgusunda somatizasyon ile EYÖ, entegrasyon, ayrılma, asimilasyon, marjinalleşme ve KÖ arasında düşük düzeyde

anlamli olmayan bir iliski olduğu görülmektedir. Somatizasyon ile evlilik yaşam ve kültürlenme düzeyleri arasında anlamli bir iliski olmadığı görülmektedir. Ataca ve Berry tarafından Kanada'da 200 evli Türk göçmen ile yapılan bir araştırmaya göre, entegrasyon tekniği yaşam doyumunu ve evlilik yaşamını anlamli bir Şekilde arttırmaktadır (Berry ve Ataca, 2002). Aynı zamanda İngiltere'de 125 Türk göçmen kadın üzerinde yapılan bir araştırmada, entegrasyon yaklaşımının yaşam doyumunu önemli ölçüde yordadığı keşfedilmiştir (Şeker ve Sirkeci, 2014).

Grupların kültürleşme stratejileri çevreye ve döneme göre farklılık göstermektedir. Bu çalışmada kültürleşme tekniklerini belirleyen değişkenler ayrı ayrı incelenmiştir. Berry ve Sam'e (1997) göre kültürleşme, kişinin diğer tercihlerinin önüne geçen bir strateji tercihi olmakta ve alana göre strateji tercihlerinde farklılıklar görülebilmektedir. Birey için daha önemli olan yerlerde (ev, geniş aile, etnik grup gibi) daha genel ortamlardan (işyeri, tüm kamusal alanlar, vb.) daha fazla kültürel süreklilik aranmaktadır. İnsanlar, içinde buldukları toplumdaki deneyimleri sonucunda çeşitli teknikler geliştirmektedirler. Bireyler bazı stratejileri daha faydalı bularak edindikleri yaşam deneyimleri sonucunda bu stratejileri benimseyebilmektedirler. Kişi veya grubun seçtiği kültürleşme stratejisinin baskın grup tarafından onaylanması kültürleşme süreci için kritik öneme sahiptir.

BÖLÜM VI:

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar

Çalışma kapsamında belirlenen araştırma sorularının yanıtlanması amacıyla gerçekleştirilen istatistiksel analizlerden elde edilen bulgular aşağıda maddeler halinde listelenmiştir.

Kadınların somatizasyon ve evlilik yaşam ölçeği puan ortalamaları, erkeklerin puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

31-36 yaş grubunda bulunan katılımcıların EYÖ Toplam ve entegrasyon puan ortalamaları, 18-24 yaş grubunda bulunan katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

İlkokul ve ortaokul mezunu katılımcıların entegrasyon ve asimilasyon puan ortalamaları, lisans mezunu katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

5001-7500 TL, 7501 TL ve üzeri gelire sahip katılımcıların EYÖ Toplam, Entegrasyon, Asimilasyon ve KÖ Toplam puan ortalamaları, 1001-2500 TL gelire sahip katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Somatizasyon ile EYÖ, Entegrasyon, Ayrılma, Asimilasyon, Marjinalleşme ve KÖ düzeyleri arasında düşük düzeyde ve anlamlı olmayan ilişkilerin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

EYÖ ile Entegrasyon, Ayrılma, Asimilasyon, Marjinalleşme ve KÖ düzeyleri arasında orta düzeyde ve anlamlı ilişkilerin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Öneriler

Klinisyenlere Yönelik Öneriler

Göç etmiş evli kişilerin kendilerini ve beklentilerini daha iyi anlamaları, sağlıklı ve kaliteli bir evlilik yaşamı sürdürebilmeleri ve evlilik sorunlarıyla başa çıkma becerisi kazandırmak için ücretsiz danışmanlık hizmeti veren merkezlerde aile danışmanları ve evlilik terapistlerden destek almaları sağlanmalı, evlilik sorunlarıyla başa çıkma becerisi kazandırılmalıdır.

Pek çok kültürden insanın bir araya geldiği alanlarda aile danışma merkezleri, onlara danışmanlık hizmeti vermek için kurulmalıdır.

Ülke idarecilere Yönelik Öneriler

Göç etmiş evli bireylere yönelik aile politikasının birincil amacı, bu ailelerin karşılaştıkları sorunlarla baş etme becerilerini geliştirmeye yönelik kazanımlar olmalıdır. Ayrıca, olası sorunları tespit etmek ve bunları ortadan kaldırmak, en aza indirmek veya kontrol etmek için gerekli eylemler yapılmalıdır.

Bu program kapsamında göç etmiş evli kişilere kültürler tanıtılarak ve psikososyal destek hizmetleri sunularak destek olunacaktır. Ayrıca toplumla bütünleşmeleri ve kendileri gibi evli olan diğer bireylerle etkileşimleri sağlanmalıdır.

Göç etmiş evli bireylere yönelik aile politikası konusunda ilgili her kurum ve kuruluş üzerine düşen görevi yapmalıdır. Bu konuda özellikle sivil toplum kuruluşları desteklenmelidir. Sivil toplum kuruluşlarının daha aktif bir şekilde çalışmaları önemlidir. Bu yüzden konu ile ilgili tüm kamu kurumları ve özel sektörün işbirliği içerisinde bulunması ve hem ulusal hem uluslararası proje fonlarından faydalanarak proje üretmelerinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abraham, R., Lien, L. and Hanssen, I. (2018). Coping, resilience and posttraumatic growth among Eritrean female refugees living in Norwegian asylum reception centres: A qualitative study. *International Journal of Social Psychiatry*, 64(4), 359-366.
- Amerikan Psikiyatri Birliği, (2013). DSM-V-TR Tanı ölçütleri başvuru elkitabı, (Ertuğrul Köroğul, çev.), Ankara: *HYB Yayıncılık*.
- Anar, B. (2011). *Evli ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İle Evlilik Doyumu ve İş Doyumu İlişkisinin İncelenmesi*, Çukurova Üniversitesi, Adana, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Ataca, B., and Berry, J. W. (2002). Psychological, sociocultural, and marital adaptation of Turkish immigrant couples in Canada. *International Journal of Psychology*, 37(1), 13-26. doi: 10.1080/00207590143000135.
- Bacigalupe, G., and Cámara, M. (2012). Transnational families and social technologies: Reassessing immigration psychology. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 38(9), 1425-1438.
- Bektaş, Y., Kocabaş, Ö. E., ve Annaberdiyev, D. (2006). Psychological adaptation and acculturation of the international students in Turkey. In 18th International Congress of the International Association for Cross-Cultural Psychology, *Spetses Island, Greece*.
- Berry, J.W. (2009). Living together in culturally-plural societies: Understanding and managing acculturation and multiculturalism. In *Perspectives on Human Development, Family, and Culture* (Eds S Bekman, A Aksu-Koç):227-240. *New York, Cambridge University Press*.
- Berry, J.W., Phinney, J.S., Sam, D.L., Vedder, P. (2006). Immigrant youth: acculturation, identity, and adaptation. *Appl Psychol*, 55:303- 332.
- Berry, J. W. (1990). Psychology of acculturation. In J. J. Berman (Ed.), *Current theory and research in motivation*, Vol. 37. Nebraska Symposium on Motivation, 1989: Cross-cultural perspectives (pp. 201-234). Lincoln, NE: *University of Nebraska Press*.

- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46(1), 5-68.
- Berry, J. W., ve Sabatier, C. (2010b). The acculturation and adaptation of secondgeneration immigrant youth in Toronto and Montreal. In S. S. Chuang & R. P. Moreno (Eds.), *Immigrant children: change, adaptation, and cultural transformation* (pp. 125-148). United Kingdom: *Lexington Books*.
- Berry, J. W., ve Sam, D. (1997). Acculturation and adaptation. In J. W. Berry, M. H. Segall, & C. Kagitcibasi (Eds.), *Handbook of cross-cultural psychology*, Vol. 3, Social behavior and applications (pp. 291–326). Boston: *Allyn and Bacon*.
- Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Breugelmans, S. M., Chasiotis, A. ve Sam, D. L. (2015) L.P. Tosun (Ed.) *Kültürlerarası psikoloji araştırma ve uygulamalar*. Ankara: *Nobel Akademik Yayıncılık*.
- Berry, J. W., ve Sabatier, C. (2011). Variations in the assessment of acculturation attitudes: Their relationships with psychological wellbeing. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(5), 658-669. doi: 10.1016/j.ijintrel.2011.02.002
- Bhugra, D., ve Becker, M. A. (2005). Migration, cultural bereavement and cultural identity. *World psychiatry*, 4(1), 18.
- Bradbury, T. N., ve Fincham, F. (1990). Attributions in marriage: Review and critique. *Psychological Bulletin*, 107(1), 3-33.
- Brodsky, C. M. (1984). Sociocultural and interactional influences on somatization. *Psychosomatics*, 25(9), 673-680.
- Burr, W. R. (1970). Satisfaction With Various Aspects Of Marriage Over The Life Cycle. A Random Middle Class Sample. *Journal Of Marriage And The Family*. 29-37.
- Butcher, J. N., Mineka, S. ve Hooley, J.M. (2013). *Anormal Psikoloji* (O. Gündüz, Çev.). İstanbul: *Kaknüs*.
- Butzer, B., and Campbell, L., (2008). *Adult attachment, sexual satisfaction, and relationship satisfaction: A study of married couples*” *Personal relationships*, 15, pp:141-154.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: *Pagem Yayınları*.

- Çağlayan, Ç. (2011). Şiddet ve Savaş. *Türkiye Klinikleri Psychiatry-Special Topics*, 4(2), 46-51.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 240- 255.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik doyumunu: cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, E. (2014). *Farklı denetim odağına sahip evli bireylerin evlilik doyumunun incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Doğan, O. (1999). *Kültür ve Somatizasyon*, T Klinik Psikiyatri, 1:44-49.
- Durak, N. (2004), “15-25 Yaş Arasındaki Gençlerin Evlilik Kavramlarına Yükledikleri Anlamların İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Dülgerler, Ş. (2000). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinde Somatizasyon Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ege üniversitesi, İzmir.
- Eyüpoğlu, H. B. (2018). *Erken dönem yaşantılar, aleksitimi ve bedenselleştirme arasındaki ilişkiler: Şema terapi modeli çerçevesinde bir inceleme*. (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Şehir Üniversitesi).
- Faist, T. (2000). The volume and dynamics of international migration and transnational social spaces.
- Faist, T. (2012). Migration. John Wiley & Sons, Ltd.
- Fischer-Homberger, E. (1972). Hypochondriasis of the eighteenth century—neurosis of the present century. *Bulletin of the History of Medicine*, 46(4), 391-401.
- Gordon, M. M. (1964). Assimilation in American life: The role of race, religion, and national origins. USA: *Oxford University Press on Demand*.
- Gökmen, A. (2001). *Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolçülük ve İlişki Algılarının Evlilik Doyumu Üzerinde Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Graves, T. D. (1967). Psychological acculturation in a tri-ethnic community. *Southwestern Journal of Anthropology* 23(4), 337-350. doi: 10.1086/soutjanth.23.4.3629450

- Güleç, G. (2012). Aile ve Evlilik. Çınar Yenilmez (Ed). Aile Yapısı ve İlişkileri (1. Basım) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset tesisleri.
- Güngör, D. (2014). İkinci kuşak Avrupalı Türklerde psikolojik entegrasyon ve uyum: Çift boyutlu kültürleşme temelinde karşılaştırmalı bir derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(34), 16-31.
- Güven, N., Sevim, S. A. (2007). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve algılanan problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 49-61.
- Güvenç, S., Teselli, F.Ş. ve Barut, M. (2011). *Zorla Yerinden Edilenler İçin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Araştırma Raporu*. Göç Platformu.
- Hünler, O.S. ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyum ilişkisi: algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18 (51), pp:99- 108.
- İkiz, T. (2008). Paris Psikosomatik Okulu (IPSO). *Psikosomatik*, 3: 119-128.
- Kandemir, G. ve Ak, İ. (2013). Tıbben Açıklanamayan Belirtilerin Psikiyatrik Yönü. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5 (4): 479-506.
- Kansız, M. ve Arkar, H., (2011). “Mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik doyumuna üzerine etkisi” *Anadolu Psikiyatri Dergisi*.
- Kara, N. (2013). *Çiftlerde Yükleme Biçimleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Eşin Duygu Dışavurum Tarzları ile Çift Uyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haliç Üniversitesi, İstanbul (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) “bakıda).
- Karasar, N. (2018). Bilimsel araştırma yöntemi (33. Baskı). Ankara: *Nobel Yayınları*.
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51-64.
- Keskin, A., Ünlüoğlu, I., Bilge, U., ve Yenilmez, Ç. (2013). *Ruhsal Bozuklukların Yaygınlığı, Cinsiyetlere Göre Dağılımı ve Psikiyatrik Destek Alma ile İlişkisi/The Prevalence of Psychiatric Disorders Distribution of Subjects Gender and its Relationship with Psychiatric Help-Seeking*. *Noro-Psikiyatri Arsivi*, 50(4), 344.

- Kızıldaş, Ş. (2014). Kültürleşmenin tüketici etnosentrizmi üzerine. Etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma (Doktora tezi). <http://earsiv.atauni.edu.tr>
- Kim, C., Laroche, M., and Tomiuk, M. A. (2001). A measure of acculturation for Italian Canadians: Scale development and construct validation. *International Journal of Intercultural Relations*, 25(6), 607-637
- Kirby, J.S. (2005). *A Study of the Marital Satisfaction Levels of Participants in a Marriage Education Course*. Unpublished Doctoral Dissertation, Department of Educational Leadership and Counseling Department, University of Lovislonno, Monnoe.
- Koptagel-İlal G. (2001). Davranış Bilimleri Tıpsal Psikoloji, (4.Baskı). İstanbul: *Nobel Tıp Kitapevleri*
- Kroenke, K. (2003). Patients presenting with somatic complaints: epidemiology, psychiatric co-morbidity and management. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 12(1), 34-43.
- Kurdek, L.A. (1995). "Predicting Change in Marital Satisfaction from Husbands' and Wives' Conflict Resolution Styles" *Journal of Marriage and Family*, 1 (57), pp:153- 164.
- Lipowski, Z. J. (1988). Somatization: the concept and its clinical application. *Am J Psychiatry*, 145(11), 1358-1368.
- Navas, M., Fernandez, R., Rojas, A.J., and Garcia, M.C. (2007). Acculturation strategies and attitudes according to the Relative Acculturation Model (RAEM): The perspectives of natives versus immigrants. *International Journal of Intercultural Relations*, 31, 67-86.
- Neto, F., Moreno, R. P., and Chuang, S. S. (2010). Psychological aspects of immigration among youth living in Portugal. In S. S. Chuang & R. P. Moreno (Eds.), *Immigrant children: Change, adaptation, and cultural transformation* (pp. 192-211). United Kingdom: *Lexington Books*.
- Oppedal, B. (2006). Development and acculturation. In D. L. Sam & J. W. Berry (Eds.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp. 97–112). Cambridge, UK: *Cambridge University Press*.

- Ovalı, H. (2010). *Farklı coğrafi bölgelerde yaşayan bireylerin evlilik çatışmalarının çeşitli demografik özelliklere göre karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özenli, Y., Yoldaşcan, E., Topal, K., ve Özçürümez, G. (2009). Türkiye’de bir eğitim fakültesinde somatizasyon bozukluğu yaygınlığı ve ilişkili risk etkenlerinin araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10(Suppl 2), 131-136.
- Özgüven, İ.E. (2000). Evlilik ve aile terapisi. Ankara, *PDREM*,
- Parman, T. (2005). Psikosomatik Tarihi ve Çocuk Psikosomatiği, *Psikanaliz Yazıları*, 11: 13- 32.
- Petersen, W. (1955). Planned migration: The social determinants of the Dutch-Canadian movement. Berkeley, California: *University of California Press*.
- Quester, P. G., and Chong, I. (2001). Validating acculturation models: The case of the Australian-Chinese consumers. *Journal of Consumer Marketing*, 18(3), 203-218. doi: 10.1108/07363760110392958
- Ravenstein, E.G. (1876). The birthplaces of the people and the laws of migration. *Trübner*.
- Ravenstein, E. G. (1885). The laws of migration. *Journal of the Statistical Society of London*, 48(2), 167-235.
- Ravenstein, E. G. (1889). The laws of migration. *Journal of the royal statistical society*, 52(2), 241-305.
- Robbins, J. M., Kirmayer, L. J. (1991). Attributions of common somatic symptoms. *Psychological medicine*, 21(04), 1029-1045.
- Rosen, G., Kleinman, A., and Katon, W. (1982). Somatization in family practice: a biopsychosocial approach. *The Journal of Family Practice*, 14(3), 493-502.
- Sadock, B. J. ve Sadock, V. A. (2000). *Comprehensive Textbook Of Psychiatry*, (7. Baskı). USA: Lippincott Williams & Wilkins.
- Sağduyu, A. (1995). Sağlık Ocağına Başvuran Hastalarda Somatizasyon, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 6(1):21-29.
- Sam, D. L. (1992). Psychological acculturation of young visible immigrants. *Migration World Magazine*, 20, 21-24.

- Sam, D. L. ve Berry, J. W. (2010). Acculturation: When Individuals and Groups of Different Cultural Backgrounds Meet. *Perspectives on Psychological Science*, 5(4), 472-481.
- Sapira, J. D. (1985). The Somatizing Disorders: Illness as a Way of Life. *Psychosomatic Medicine*, 47(2), 214-215.
- Sleijpen, M., Mooren, T., Kleber, R. J. ve Boeijs, H. R. (2017). Lives on hold: A qualitative study of young refugees' resilience strategies. *Childhood*, 24(3), 348-365.
- Şeker, B. D. (2006). Kente göç etmiş bir örnekte kültüre uyum (kültürlenme) süreçleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 1-31.
- Şeker, B.D, ve Sirkeci, İ., (2014). Birleşik Krallık'daki Türkiye Kökenli Kadınlarda Yaşam Doyumu: Kimlik, Kültürleşme ve Ayrımcılık. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17 (34), 69- 81.
- Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (5th ed.)*, Boston: Allyn and Bacon.
- Tajfel, H. ve Turner, J. (1979). An interactive theory of intergroup conflict. Michael H ve Dominic, A. (Ed.). Key readings in social psychology. intergroup relations: essential readings, (ss. 33-47). New York: *Psychology Press*.
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: Evlilik yaşamı ölçeği. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2, 7, 1-7.
- Topçu, N. (2015). Kültür ve Medeniyet. (9th ed). İstanbul: *Dergâh Yayınları*.
- Van Oudenhoven, J. P., and Hofstra, J. (2006). Personal reactions to 'strange' situations: Attachment styles and acculturation attitudes of immigrants and majority members. *International Journal of Intercultural Relations*, 30(6), 783-798. doi: 10.1016/j.ijintrel.2006.05.005
- Veith, I. (1956). On hysterical and hypochondriacal afflictions. *Bulletin of the History of Medicine*, 30(3), 233-240.
- Ward, C., and Kennedy, A. (1999). The measurement of sociocultural adaptation. *Intercultural Journal of Intercultural Relations*, 23(4), 659-677. doi: 10.1016/S0147-1767(99)00014-0

- Yalçın, C. (2004). Göç Tanımları ve Çeşitleri. Göç Sosyolojisi içinde (11-20). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yeşiltepe, S.S. (2011). *Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluş ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Yıldız, M. (2017). Banka Çalışanlarında Stres Algısı Ve Ruhsal Durum Arasındaki İlişkinin Araştırılması.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldız, M. A. ve Baytemir, K. (2016). *Evli Bireylerde Evlilik Doyumu ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 17(1), 67-80.
- Zeytinoğlu, E. (2013). *Evli Bireylerin Benlik Saygısı, Kıskançlık Düzeyi, Evlilikteki Çatışmalar Ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans, Tezi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Ekler

EK-1 Bilgilendirme Formu

Değerli Katılımcılar,

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programında yürüteceğim tez çalışmam için araştırma yapmaktayım. Bu çalışmada göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişkisi incelenecektir. Bu çalışmada size demografik bilgi formu ve ölçekler verilecektir. Demografik bilgi formunda yaş, eğitim durumu ve gelir durumu ile ilgili veri toplamaya yönelik kişisel sorulardan oluşmaktadır. Verilen ölçekler algılanan Somatizasyon ölçeği, evlilik yaşam ölçeği ve kültürlenme ölçekleridir. Ölçeklerde ve bilgi formunda isminiz yazılmayacaktır ve verdiğiniz cevaplar gizli kalacaktır. Tamamen gönüllük esasına bağlı olacaktır. Araştırma sonuçları bireysel bilgi olarak değil, grup ortalaması olarak bilimsel raporda kullanılacaktır. Eğer çalışmayla ilgili bir şikayetiniz, görüşünüz veya sorunuz varsa bunu çalışmanın araştırmacısı Mehmet Buğra YERLİKAYA'ya iletebilirsiniz.

Katılımınız için teşekkür ederim. Mehmet Buğra YERLİKAYA

Yakın Doğu Üniversitesi, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Bölümü Lefkoşa / KKTC

Mail: m.bugrayerlikaya@gmail.com

EK-2 Katılımcı Onam Formu

Değerli Katılımcılar,

Bu çalışma, Dr. Gönül Taşcıoğlu danışmanlığında Yakın Doğu Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programı öğrencisi Mehmet Buğra YERLİKAYA tarafından göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu ve kültürlenme arasındaki ilişkisini araştırmak amacıyla yürütölen bir tez çalışmasıdır.

Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllölük esasına dayalı olup, araştırmaya katılmanız için evli olmanız gerekmektedir. Aşağıdaki onay kutucuğunu “evet” şeklinde işaretlerseniz araştırmaya gönüllölü olarak katılmayı kabul etmiş sayılırsınız. Araştırma kapsamında kimlik bilgileri gibi özel bilgiler istenmemektedir. Bu çalışma süresince toplanan veriler yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Araştırmadan herhangi bir sebeple ayrılmak isterseniz, araştırma ekibi ile aşağıda yer alan bilgileri kullanarak iletişime geçebilirsiniz. Uygulama yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmektedir. Çalışmaya katılmayı Kabul edip, ölçek maddelerini doldurmaya başladıktan sonra herhangi bir nedenle bataryayı tamamlamak istemezseniz, ölçeği yarıda bırakıp süreci sonlandırabilirsiniz. Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz ya da endişeniz olursa aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

İlginiz ve katılımınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarız.

Araştırma Ekibi:

Mehmet Buğra YERLİKAYA

e-posta : m.bugrayerlikaya@gmail.com

EK-3 Sosyo-Demografik Bilgi Formu**Cinsiyetiniz**

Erkek Kadın

Yaşınız

18-23 25-30 31-36 36 ve üstü

Eğitim Durumunuz

İlkokul Ortaokul Lise Lisans Yüksek Lisans Doktora ve üzeri

Gelir Durumunuz

1001-2500 2501-5000 5001-7500 7501 ve üzeri

KKTC’de nerede yaşıyorsunuz?

a. Lefkoşa b. Mağusa c. Girne d. Güzelyurt e. İskele

Memleketinize geri dönmeyi düşünüyor musunuz?

a. Evet b. Hayır

EK-4 Somatizasyon Ölçeği

Bu formda sıra ile numaralandırılmış bazı sorular bulacaksınız. Her soruyu okuyarak kendi durumunuza göre DOĞRU ya da YANLIş olup olmadığına karar verin.

Bu soruları sadece kendinizi düşünerek yanıtlayın. Bazı sorular birbirinin aynı ya da tam tersi gibi gelebilir. Mümkünse bütün soruları cevaplandırmaya çalışın.

1. Çoğu zaman boğazım tıkanır gibi olur. Doğru Yanlış
2. İştahım iyidir. Doğru Yanlış
3. Başım pek az ağrır. Doğru Yanlış
4. Ayda bir iki defa ishal olurum. Doğru Yanlış

EK-5 Evlilik Yaşam Ölçeği

Yönerge: Aşağıda evlilik yaşamına ilişkin 10 cümle bulunmaktadır. Bu cümlelerin her birinin karşısında “Kesinlikle katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” seçenekleri yer almaktadır. Her cümleyi dikkatle okuyunuz ve evlilik yaşamınıza uygun seçeneği çarpı (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Evlilikten beklediklerimin çoğu gerçekleşti.					
2. Evliliğimizdeki engellerin aşılmaz olduğunu düşünüyorum.					
3. Evliliğimizi çok anlamlı buluyorum.					
4. Evliliğimizde giderek eksilen heyecan beni rahatsız ediyor.					
5. Evliliğimiz zaman zaman bana yük gibi geliyor					

EK-6 Kültürlenme Ölçeği

Bölüm 4. Aşağıdaki ifadelere ne kadar katılıyorsunuz?

1-----2-----3-----4-----5
Kesinlikle katılmıyorum Kesinlikle katılıyorum

	Kesinlikle katılmıyorum				Kesinlikle Katılıyorum
1.Kıbrıs bayramlarından çok Türkiye bayramlarını kutlamayı tercih ederim	1	2	3	4	5
2. Kıbrıslılardan çok Türkiyelilerle bir araya gelip vakit geçirmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
3. Hem Türkiye hem Kıbrıs bayramlarını kutlamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
4. Türkiyelilerden çok Kıbrıslılarla bir araya gelip vakit geçirmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
5. "Bayram" bana bir şey ifade etmiyor.	1	2	3	4	5
6. Hem Türkiyelilerle hem Kıbrıslılarla bir araya gelip vakit geçirmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
7. Türkiye bayramlarından çok Kıbrıs bayramlarını kutlamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
8. Kimlerle bir araya gelip vakit geçirdiğime aldırmam.	1	2	3	4	5
9. Hem Kıbrıs hem Türkiye kültürünü benimsemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
10. Evde/yurtta Kıbrıs yemeklerinden çok Türkiye yemekleri yemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
11. Evimde/odamda Kıbrıslılara özgü süslemelerden çok Türkiyelilere özgü süslemelerin olmasını tercih ederim.	1	2	3	4	5
12. Yakın arkadaşlarımdan Türkiyeliden çok Kıbrıslı olmasını tercih ederim.	1	2	3	4	5
13. Evde/yurtta ne çeşit yemek yediğime aldırış etmem.	1	2	3	4	5
14. Türkiye kültüründen çok Kıbrıs kültürünü benimsemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
15. Hem Kıbrıslı hem Türkiyeli gibi yaşamaktan hoşlandığımı söyleyebilirim.	1	2	3	4	5
16. Ne tür gazete okuduğuma aldırış etmem.	1	2	3	4	5
17.Yakın arkadaşlarımdan hem Türkiyeli hem Kıbrıslı olmasını tercih ederim.	1	2	3	4	5
18.Çoğu zaman ne şekilde yaşayacağıma aldırış etmem.	1	2	3	4	5
19.Kıbrıs kültüründen çok Türkiye kültürünü benimsemeyi tercih ediyorum.	1	2	3	4	5
20. Evde/yurtta Kıbrıs şivesinden çok Türkiye şivesini konuşmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
21.Türkiye gazetelerinden çok Kıbrıs gazetelerini okumayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
22.Evimde/odamda Türkiye'ye özgü süslemelerden çok Kıbrıs'a özgü süslemelerin olmasını tercih ederim	1	2	3	4	5

Ölçek İzinleri

Ihsan DAG <ihsandag@haocettepe.edu.tr>
Alıcı: ben ▾

12 Ocak Sal 10:39 ☆ ↶ ⋮

Sayın Yerlikaya,
Çalışmanızda, uyarılarımızı yaptığımız **Belirti Tarama Listesini (SCL-90-R)** kullanabilirsiniz. Ölçek ve makalesi ektedir.
Başarılar dilerim.

On 11/01/21 21:50, "m.bugra yerlikaya" <m.bugrayerlikaya@gmail.com> wrote:

Merhaba İhsan Hocam,

Yeni başlayacağım araştırma tezim için SCL-90 ölçeğini belirlemiş olduğum örneklem grubuna uygulamak için sizlerden onay almak istiyorum. Kendi web sitenizden belirlemiş olduğunuz kriterlere uygun olarak aşağıda bilgiler yer almaktadır.

1-) Araştırma konusu: Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik uyumu arasındaki ilişki ve kültürün moderatör rolü nedir ?

2-) Hangi gruba uygulanacak ?

- Evlilik sonrası göç yaşamış bireylere veya evliken göç yaşamış bireylere uygulanacaktır.

3-) Araştırmacı bilgileri:
- Mehmet Buğra YERLİKAYA
- Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikolojisi Yüksek Lisans Programı.
(ÖRGÜN EĞİTİM)

Saygılarımla,
MEHMET BUĞRA YERLİKAYA

esin
Alıcı: ben ▾

24 Eylül Cum 21:36 (4 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Yürütme planladığımız araştırmanızda Evlilik Yaşamı Ölçeğini kullanmanızı uygun gördüğümü belirtir, başarılar dilerim.

Prof. Dr. Esin Tezer (E)

Galaxy cihazından gönderildi

----- Orijinal mesaj -----
Kimden: "m.bugra yerlikaya" <m.bugrayerlikaya@gmail.com>
Tarih: 21.09.2021 09:48 (GMT+03:00)
Alıcı: esin@metu.edu.tr
Konu: Fwd: Delivery Status Notification (Failure)

Meryem Hocam Merhaba,

Ben Mehmet Buğra YERLİKAYA. Nasılsınız ? umarım iyisinizdir. Yakın zamanda tez konumu belirledim. Buna istinaden sizin uyarlamış olduğunuz Kültürlenme Ölçeğini izniniz olursa tezimde kullanmak istiyorum. Tez konum hakkında bilgiler aşağıdaki gibidir;

- Araştırma konusu: Göç yaşamış bireylerde somatik belirtiler ile evlilik doyumu arasındaki ilişkide kültürlemenin moderatör rolü nedir ?

2-) Hangi gruba uygulanacak ?

- Evlilik sonrası göç yaşamış bireylere veya evliken göç yaşamış bireylere uygulanacaktır.

- Mehmet Buğra YERLİKAYA

- Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikolojisi Yüksek Lisans Programı.

MERYEM KARAAZİZ <meryem.karaaziz@neu.edu.tr>

16 Şubat Sal 20:15 ☆ ↶ ⋮

Alıcı: ben ▾

Sevgili Mehmet Buğra,

Elbette kullanabilirsiniz.

Başarılar dilerim.

16 Şub 2021 Sal, saat 19:31 tarihinde m.bugra.yerlikaya <m.bugrayerlikaya@gmail.com> şunu yazdı:

...

Özgeçmiş

Mehmet Buğra Yerlikaya 20.04.1997 yılında Kırıkkale’de doğdum. İlköğretim eğitimimi İstanbul’da tamamlayarak ailemin tayin olması sebebiyle ortaöğretim hayatıma Çorum ilinde devam ettim. Ardından ortaöğretim eğitimimi tamamladıktan sonra lise hayatıma Denizli ilinde tamamladım. 2015 yılında Girne Amerikan Üniversitesi (%50 Burslu Türkçe) lisans eğitimimi tamamladıktan sonra 2019 senesi güz döneminde Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikolojisi Yüksek Lisans eğitim sürecine başladım. Yüksek lisans eğitimi süreci içerisinde Yakın Doğu Üniversitesi Hastanesi’nde staj programımı tamamladım. Eğitim hayatım boyunca gerek online gerek yüz yüze birçok programa katılarak alanımda kendimi her zaman güncel tutmaya çalıştım.

Etik Kurul Raporu

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

18.11.2021

Sayın Mehmet Buğra Yerlikaya
Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2021/1119 proje numaralı ve **“Göç Yaşamış Bireylerde Somatik Belirtiler İle Evlilik Doyumu Ve Kültürlenme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol
Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kanol

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.